

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

100 LET SKAUTINGU NA KLATOVSKU

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.

Autor práce: Dana Václavíčková

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 3.

Forma studia: kombinovaná

2016

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

12. března 2016

.....
Dana Václavíčková

Poděkování

Na tomto místě chci především poděkovat vedoucí bakalářské práce paní PhDr. Zuzaně Svobodové, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Mé poděkování též patří všem skautům a skautkám za jejich ochotu, vstřícnost a čas věnovaný rozhovorům důležitým pro mou práci.

Dále děkuji i všem členům mé rodiny, kteří mě po dobu mého studia podporovali.

Obsah

Úvod	5
1 Teorie skautingu	7
1.1 Co je to skauting	7
1.2 Základní principy skautingu	7
1.3 Skautský slib	8
1.4 Skautský zákon	9
1.5 Hodnoty, ideály a základní myšlenky skautingu	12
1.5.1 Skautské hodnoty	12
1.5.2 Skautské ideály	13
1.5.3 Myšlenkové základy skautingu	14
2 Historické prameny světového skautingu	15
2.1 Předchůdci	15
2.2 Zakladatelé světového skautingu	16
2.2.1 Americký směr – Ernest Thompson Seton	17
2.2.2 Anglický směr – Robert Baden–Powell	18
3 Historie českého skautingu	20
3.1 Předchůdci skautské myšlenky	20
3.2 Vznik a počátky českého skautingu	21
3.2.1 Chlapecký skauting	21
3.2.2 Dívčí skauting	24
4 Historie klatovského skautingu	25
4.1 Vznik a počátky klatovského skautingu	25
4.2 Meziválečné období	25
4.3 První obnova skautského hnutí – po II. světové válce	28
4.4 Druhá obnova skautského hnutí – rok 1968	30
4.5 Ilegální činnost skautů v letech 1970 – 1989	31
4.6 Třetí a poslední obnova skautingu – rok 1989	32
5 Skautské hnutí v současnosti	34
5.1 Současnost českého skautingu	34
5.2 Současnost klatovského skautingu	35
Závěr	40
Seznam použitých zdrojů	42
Seznam příloh	44
Přílohy	45

Úvod

Téma pro svou bakalářskou práci „100 let skautingu na Klatovsku“ jsem si vybrala na základě několika skutečností:

Členkou skautské organizace jsem se stala v roce 1989. V roce, kdy v našem státě díky politickým změnám došlo k opětovnému znovuoobnovení této organizace. Od svých patnácti let jsem členkou klatovského oddílu Táborník. Nejprve jsem působila jako družinový rádce, později jako zástupce vůdce oddílu a od roku 1997 jsem působila v tomto oddíle jako vůdce. V současné době, již jako řadový člen oddílu, se snažím předávat své skautské přesvědčení, zkušenosti a dovednosti dál. Skauting se pro mě stal životní náplní. Tak jako mnoho dalších lidí, kterým skauting ukázal cestu, mohu říci, že se stal mým životním stylem. To znamená, že veškeré morální hodnoty, zásady a skautské ideály, které jsem přijala v dětství a dospívání se nadále snažím uplatňovat ve svém každodenním životě. Toto je obsaženo i v hesle rozšířeném mezi skauty „Skautem jednou – skautem navždy!“ Skauting se pro mě stal důležitým i v rodinném životě. Svého životního partnera jsem našla mezi skauty a i obě naše děti jsme již v raném věku přivedli do skautského oddílu.

Psát o skautingu právě z tohoto regionu jsem se rozhodla také proto, že jsem klatovskou rodačkou, prožila jsem v tomto městě celý svůj dosavadní život. Mám tohle místo ráda a neumím si představit, že by mé kroky směřovaly někam jinam. Klatovy jsou pro mě srdeční záležitostí.

V roce 2014 jsme v Klatovech oslavili stoleté výročí skautingu, a proto jsem si za cíl své práce zvolila popsat proměny skautské výchovy, hodnot a hlavních myšlenek skautingu s ohledem na uplynulých 100 let.

V první části své práce se budu věnovat teorii skautingu. Vysvětlím pojem a základních principů skautingu. Vysvětlím a popíši základní ideové pilíře skautský slib a zákon. V další části se budu věnovat, v teoretické rovině, také skautským hodnotám, ideálům a základním myšlenkám skautingu. Dále se budu zabývat historickými prameny skautingu jak světového, tak i českého. Pozornost budu věnovat zakladatelům skautingu u nás i ve světě s ohledem na jejich hlavní skautské myšlenky. V další kapitole zpracuji historii skautingu na Klatovsku. Tuto historii rozdělím na jednotlivé etapy s ohledem na to, jak politické systémy v naší zemi přerušovaly činnost skautského hnutí. Součástí mé práce budou i rozhovory, které povedu se skautskými činovníky a činovnicemi. K rozhovoru budu zvat takové skauty, kteří měli v určitém období klatovského skautingu co do činění právě se skautskou výchovou a předáváním základních hodnot svým skautským svěřencům. V poslední kapitole mé práce zpracuji na základě těchto rozhovorů odpovědi na mé klíčové otázky. Za hlavní otázku považuji, zda skautské hodnoty a ideály předané skautům našimi předky, mají svou aktuálnost v dnešní době právě pro skauty na Klatovsku. Které hodnoty předávali skautští činovníci v době své aktivní činnosti dětem v oddílech a které z nich jsou podle nich platné i v dnešní době. Která období pro skauting na Klatovsku vnímají jako klíčová a

také v neposlední řadě, co oni sami si ze skautské výchovy přinesli do svého osobního života, jak jejich působení ve skautské organizaci ovlivnilo jejich každodenní život. Také se budu věnovat otázce, co stálo za jejich rozhodnutím stát se členem skautské organizace.

V závěru mé práce je uveden souhrn literatury a použitých zdrojů, ze kterých jsem pro svou práci čerpala. Za ty základní považuji knihy Základy junáctví od Antonína Benjamína Svojsíka, Skautské století od Romana Šantory a kol., Sto let skautingu na Klatovsku od Miloslava Maška a kol., také Vzpomínkový almanach vydaný Junákem Klatovy a v neposlední řadě i knihy od Václava Břicháčka Skautský oddíl I. a Poselství skautské výchovy.

1. Teorie skautingu

1.1 Co je to skauting

O skautingu se často říká, že je to hra. Hra plná smíchu a překvapení, společných činností, úspěchů i porážek. Není to ale jen obyčejná hra, je to hra, která má svůj cíl: vychovat děvčata i chlapce tělesně zdatné a otužilé, zručné, duševně rozvinuté, citově bohaté, morálně vyspělé, duchovně probuzené a ochotné pomáhat všude, kde je pomoci zapotřebí. Skauting své členy připravuje, aby z nich vyrostli občané schopní plnit povinnosti k sobě, ostatním i k pravdě a lásce.

Dalo by se také říci, že skauting je výchovné hnutí usilující svébytnými metodami, přiměřenými věku, zájmům a potřebám mládeže, o všestranný rozvoj člověka, který by byl připraven zvládat složité životní situace osobní i skupinové a zasahovat aktivně do života ve světě.

Je to hnutí, které je dobrovolné, nepolitické, přístupné všem bez ohledu na původ, rasu nebo náboženské vyznání.

Je to také tvorba životního stylu, který se vyznačuje kladnými vztahy mezi lidmi, zprvu na dětské úrovni, později i mezi dospělými.

Základní morální i duchovní principy skautingu jsou obsaženy ve skautském slibu, zákonu, heslu i denním příkazu.¹

1.2 Základní principy skautingu

Principy skautského hnutí jsou základní zákony a články víry, které musí být na cestě k cíli respektovány. Představují závazná pravidla chování, kterými se řídí všichni členové hnutí. Skauting je založen na třech obecných principech: povinnost k Bohu, povinnost k jiným a povinnost k sobě.

První z principů skautského hnutí „povinnost k Bohu“ je definována jako oddanost duchovním principům, věrnost náboženství, které je vyjadřuje a přijetím povinností z nich vyplývajících. Je třeba poznamenat, že v protikladu k základní formulaci její výklad neobsahuje slovo „Bůh“, aby bylo zřejmé, že se to vztahuje i na jiná náboženská vyznání, jako je například hinduismus, i na vyznání neuznávající osobního boha, jako je například buddhismus. Celé výchovné úsilí skautského hnutí je zaměřeno na pomoc mladým lidem při hledání duchovních hodnot, které překračují materiální svět.

Druhý z principů skautského hnutí „povinnost k jiným“ můžeme definovat jako věrnost své zemi v souladu s podporou místního, národního i mezinárodního míru, porozumění a spolupráce. Je chápán jako vztah člověka ke společnosti v nejširším slova smyslu. Skauting kladl od svého vzniku velký důraz na podporu bratrství a vzájemného porozumění mezi příslušníky všech národů.

¹ BŘICHÁČEK, V. *Skautský oddíl 1*. Liberec: Skauting, 1992. ISBN 80-85421-04-6. s. 9

Třetí z principů skautského hnutí „povinnost k sobě“ je chápán jako odpovědnost za rozvoj sebe sama, za rozvoj svých možností, kde základní úlohu hrají skautský slib a zákon.²

Zde můžeme vidět vnitřní vazbu především na druhý bod skautského slibu (plnit povinnosti vlastní) a desátý bod zákona (skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích). Při bližším zkoumání se ukáže, že vlastně každý bod skautského zákona, má-li být úspěšně naplňován, vyžaduje na straně člověka osvojení určitých dovedností (tělesných či duševních), bez kterých ani ta nejlepší vůle nestačí.

Správný vztah k sobě samému – tedy schopnost „mít se rád“ – nesmí být zaměňována za sobecké zaměření se na sebe (egoismus). Mezi schopností mít účinně rád druhé a mít také rád sebe, je těsná vazba: Miluj svého bližního jako sám sebe. Ten, kdo zanedbává svůj vlastní rozvoj, má i pro druhé „ruce prázdné“. Skauting tím, že sebevýchovu a vlastní rozvoj uskutečňuje prostřednictvím atraktivního programu, který zahrnuje službu i hru, samotu i společenství, dává mimořádnou příležitost na optimální spojení vlastního rozvoje s pomocí druhým.³

1.3 Skautský slib

Skautský slib zajisté můžeme vnímat jako jeden z hlavních ideových pilířů skautingu. Skládání skautského slibu je pro každého člena neopakovatelný zážitek, je to obřad plný dojetí, rozechvění a nervozity. Skautský slib je velmi významnou událostí, skauti a skautky ho skládají většinou při slavnostním táborovém ohni, kde hned po složení slibu získají od vůdce oddílu, střediska nebo jiné významné skautské osobnosti, která je slibovému obřadu přítomna, slibový odznak a skautský šátek. Mezi skauty se stal takový zvyk, že jako doživotní vzpomínku na tuto slavnostní chvíli si uschovají uhlík ze slibového táboráku.

Skautský slib jsme spolu se skautingem jako takovým v zásadě převzali z Anglie. Jeho anglické znění se stejně jako to české časem měnilo, nicméně v prvním vydání Baden-Powellova *Scouting for Boys* z roku 1908 bylo následující:

On my honour I promise that:

- I will do my duty to God and the King.
- I will do my best to help others, whatever it cost me.
- I know the scout law, and I will obey it.

Pro naše podmínky ovšem nestačilo jednoduše přeložit originál do češtiny. Hlavní obtíž spočívala v uvedené povinnosti k Bohu a králi, kterou se Svojsík zdráhal do tehdejšího Rakouska – Uherska jen tak přenést. To mohl být také důvod, proč se ve

² BŘICHÁČEK, V. *Skautský oddíl 1*. Liberec: Skauting, 1992. ISBN 80-85421-04-6. s. 18-20

³ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR, *Myšlenkové základy skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-73-9. s. 29

Svojsíkových *Základech junáctví* v roce 1912 o slibu ještě neříká prakticky nic. Slibu se zkrátka ještě nevěnovala taková pozornost, jako později po první světové válce. Verze, kterou v roce 1921 jako závaznou zavedl A. B. Svojsík ve Svazu Junáků – skautů RČS, největší československé meziválečné skautské organizaci, zněla takto:

Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:

- milovati vlast svou, Republiku československou, a sloužiti jí věrně v každé době,
 - plniti povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,
 - duší a tělem býti hotov(a) pomáhati bližním.

A tak slib vydržel dlouhou dobu v nezměněném znění – s jistou výjimkou druhé obnovy skautingu z let 1968 – 1970. Tehdejší náčelník Junáka Rudolf Plajner totiž slib slavnostně obnovoval se jménem státu jako Československé socialistické republiky, jak se tehdejší Československo od roku 1960 oficiálně jmenovalo.

Když se pak na sněmu v roce 1992 konečně do slibu dostal duchovní rozměr, doprovázely proměnu velké emoce. Obnovený Junák chtěl tehdy jednak vyvodit důsledky z předchozí čtyřicetileté zkušenosti života v povinně ateistickém režimu, jednak se znovu vrátit do světového skautského společenství. Aby tedy dostál tomu, že Baden – Powellem vyjádřená Duty to God se má ve slibu objevit přímo, sáhl k zatím nejvýraznější změně slibové formulace. Služba vlasti v předchozí době klíčová, se přesunula z prvního bodu do třetího, aby byla nahrazena službou „nejvyšší Pravdě a Lásce“, jak se u nás první princip ve slibu překládá do jazyka moderní doby. Vztah k Bohu ostatně ani pro Baden – Powella neznamenal přihlášení se ke konkrétní církvi, ale především, že duchovní skutečnost a mravní principy stojí nad člověkem a platí i bez ohledu na něj. Současné vyjádření prvního principu tak vychází vstříc i skautům z jiného kulturního prostředí než křesťanského.⁴

Současný text skautského slibu tak zní takto:

Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:

- sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době
- plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské
- duší i tělem být připraven(a) pomáhat vlasti i bližním.

Po složení slibu mohou věřící skauti připojit prosbu: „K tomu mi dopomáhej Bůh“.⁵

1.4 Skautský zákon

Ne náhodou se skautské desatero obsahově tolik podobá svému židovsko – křesťanskému předobrazu. Významný rozdíl však nalézáme ve formě: výměry toho, kdo

⁴ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 987-80-204-2622-2. s. 24, 25

⁵ *Skauting*. Liberec: Skautské prameny, 1995. ISBN 80-85421-16-X. s. 228

je skaut, v něm nejsou negativní, ale pozitivní. Neříká se tady, co by skaut dělat neměl, ale naopak, co dělá a jaký je.

Nejstarší anglická verze zákona se objevila už v roce 1908 v prvním vydání *Scouting for Boys*, nicméně jen s devíti body. Ten desátý a poslední připsal Robert Baden – Powell až o tři roky později. Antonín Benjamín Svojsík se skautskému zákonu ve své knize *Základy junáctví* z roku 1912 věnuje poměrně důkladně, i když některé jeho tehdejší vyjádření se ještě proměňovala. Až v roce 1921 se znění skautského zákona ustálilo v dnešní podobě:

1. Skaut je pravdomluvný.
2. Skaut je věrný a oddaný.
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.
5. Skaut je zdvořilý.
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.
8. Skaut je veselý myslí.
9. Skaut je spořivý.
10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.⁶

Skauti a skautky na celém světě se hlásí ke stejným ideálům, řídí se stejným zákonem. Ten nám říká, jak máme myslet, mluvit a jednat. Jsou to zásady, kterými bychom se měli řídit nejen, dokud chodíme do skautského oddílu, ale i ve vzdálené budoucnosti – po celý život. Proto bychom je měli umět nejen vyjmenovat, ale také jim rozumět:

1. Skaut je pravdomluvný – první bod zákona nám přikazuje: Nelžete! Chovejte se tak, aby vám lidé mohli důvěřovat. Aby na vás bylo spolehnutí. Myslete a jednejte poctivě. Dodržujte pravidla her, nešvindlujte, nepodvádějte. Najděte v sobě dostatek odvahy k přiznání viny, když něco provedete. Braňte pravdu před lží.⁷

To je jistě morální zásada, kterou by měl ctít a dodržovat každý člověk. Určitě jsou chvíle, kdy není snadné někomu sdělit pravdu. Pravda může i bolet, ale pořád je lepší ji říci, než s hrůzou čekat, kdy se lež provalí.⁸

2. Skaut je věrný a oddaný – druhý bod zákona od nás žádá věrnost svým nejbližším, přátelům, celému skautskému hnutí. A hlavně věrnost skautským ideálům. Věrnost se neprojevuje slovy, ale hlavně chováním a činy.

3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným – třetí bod zákona nás vyzývá: pomáhejte všude, kde můžete! Doma rodičům, sourozencům, prarodičům. V družině rádci, v oddíle vedoucím. Ve třídě učitelům. A všude, kde k tomu máte příležitost i cizím

⁶ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 26

⁷ *Scouting*. Liberec: Skautské prameny, 1995. ISBN 80-85421-16-X. s. 230

⁸ HOSTAŠ, J. *Zamyšlení: Skouting – životní styl*. Klatovský deník, 29. 4. 2014

lidem. Zavazuje vás k tomu denní příkaz skautů „vykonat alespoň jeden dobrý skutek denně“. Nemyslete jenom na sebe a své nejbližší.

4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta – čtvrtý bod zákona nám říká: vycházejte dobře se spolužáky, spolupracovníky, sousedy... Stále hledejte v druhých lidech to dobré. Nevyvolávejte hádky, spory. Nenechte se strhnout nenávisť. Hledejte spíš přátele než nepřátele.

5. Skaut je zdvořilý – pátý bod zákona od nás žádá zdvořilé chování. Zdvořilost se projevuje v maličkostech. Pozdravíte přátele a známé, dáte druhým přednost, když vstupujete do dveří, uvolníte místo v autobusu... Zdvořilost není jen povrchní konvencí, ale má být upřímným projevem vašeho cítění. Každý dobrý člověk je hoden úcty.

6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských – šestý bod zákona nám přikazuje: chovejte se v přírodě tiše, nenápadně, neničte rostliny, nezapíjejte živé tvory, opouštějte tábořiště v lepším stavu, než bylo při vašem příchodu. Dejte svou lásku k přírodě najevo především skutky. Chránit máte nejen přírodu, ale i cenné výtvory lidské. Nikdy se nesnižte k vandalským činům, nepište po zdech... Važte si věcí a staveb, které vytvořily ruce vašich předků.⁹

7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců – sedmý bod nám připomíná samozřejmou povinnost. Proč poslouchat rodiče? Dali nám život, lásku, pečují o nás, dali nám domov a to hlavní – připravují nás do samostatného života. Předávají nám své zkušenosti a znalosti, které sami získali, ať již svojí pílí či od svých předků. Každá loď má jednoho kapitána, jehož rozhodnutí se musí splnit, aby dorazila v pořádku do správného přístavu. Každý skautský oddíl má svého vůdce, který je zodpovědný za vše, co se děje a každý skaut je povinen a připraven splnit jeho rozkazy. Buď připraven – to je skautské heslo, které pomáhá splnit tento bod skautského zákona.¹⁰

8. Skaut je veselý myslí – osmý bod zákona plní každý, kdo si umí zachovat dobrou náladu, i když se mu něco nedaří a do cesty se mu staví překážky.¹¹

Tento bod se zdá být jednoduchý. Ale zachovat si veselou mysl i v nesnázích a povzbudit druhé, bývá někdy obtížné. Rozdávat radost a smích je velký dar a mnoha lidem pomůže snáze překonat starosti, které je trápí.¹²

9. Skaut je spořivý – devátý bod zákona má široký výklad. Nežádá po nás jen rozumné hospodaření s penězi, ale se vším, čeho je na světě málo. Šetřete pitnou vodu, jídlem, energiemi. Chovejte se šetrně k vlastním i cizím věcem, neničte je, nevyhazujte, když mohou ještě sloužit.

10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích – desátý bod zákona nám připomíná, že čistotu máme zachovávat nejen tu vnější, ale také tu vnitřní. Prožijte krásný, plný, čistý život. Nesnižujte se k hrubostem a sprostotám ve své řeči.

⁹Skauting. Liberec: Skautské prameny, 1995. ISBN 80-85421-16-X. s. 231 - 232

¹⁰HOSTAŠ, J. *Zamyšlení: Skauting – životní styl*. Klatovský deník, 29. 4. 2014

¹¹Skauting. Liberec: Skautské prameny, 1995. ISBN 80-85421-16-X. s. 232

¹²HOSTAŠ, J. *Zamyšlení: Skauting – životní styl*. Klatovský deník, 29. 4. 2014

Nespřádejte ani v myšlenkách intriky proti jiným lidem. Zbavujte se nenávisti. Trpělivě a vytrvale zlepšujte svou povahu, odstraňujte své slabosti.¹³

Tento poslední bod skautského zákona je v podstatě splnění všech předchozích bodů. Skaut, který složil slib, koná vše podle skautského zákona a nezavdává příčinu, aby o jeho činech někdo pochyboval, tento bod zákona naplňuje.¹⁴

1.5 Hodnoty, ideály a základní myšlenky skautingu

1.5.1 Skautské hodnoty

Hodnota je něco, co má pro jedince v jeho životě rozhodující význam, např. zdraví, čestnost, vzdělání, společenské uznání apod. Každý člověk uznává řadu hodnot, mezi kterými si obvykle vytvoří poměrně stálou hierarchii. V kritické situaci však dochází ke střetu různých hodnot, jedna z nich obvykle převáží a nasměruje naše další chování.

Často se mluví o hodnotách proklamovaných neboli hláсанých, a o hodnotách žitých, uskutečňovaných v každodenním životě. Proklamované hodnoty má nejen jednotlivec, ale i každé hnutí, které o něco usiluje. Tyto hodnoty jsou předávány a často bývají vyjadřovány mravními pravidly, zákony nebo kodexy a zajišťují kontinuitu celého hnutí. Tyto hodnoty se sice mohou pozměňovat, ale nesmí se v zásadě měnit – jinak by se zcela změnilo i hnutí.

Hodnoty žité jsou převážně individuální a vyjadřují reálný styl života. Mohou být ve shodě i rozporu s proklamovanými hodnotami, překrývat se a v různých životních situacích se vzájemně sblížovat, nebo naopak vzdalovat. Skaut by měl ve svém vlastním životě oba druhy hodnot co nejvíce sblížit, vypěstovat své mravní cítění a svědomí tak, aby ho vždy upozornilo, v čem se jeho činy rozcházejí s přijatými hodnotami.

Hodnotový systém musí být ve shodě s celkovým zaměřením jedince, člověk musí důvěřovat svým hodnotám. Proto je nezbytné, abychom uměli základní hodnoty přiblížit dětskému chápání a dokázali je objevovat i v malých událostech a činech. Musí být také realistický, odpovídající možnostem jedince. Ve skautském věku jde v první řadě o pochopení a přijetí pravidel. Hodnotový systém musí také vést k jednání, které přináší vnitřní pohodu a radost a postupně se stává součástí celé osobnostní struktury. Každý člověk chce být pochválen, oceněn, a když se mu nedostane takového posílení, jeho motivace k podobnému jednání klesá a hledá uspokojení v jiných činech a mnohdy i jiných hodnotách.

Skauting přijímá řadu hodnot a vyjadřuje je ve skautském zákonu a slibu. I když se formulace zákona a slibu v různých údobích mění, přece jen jsou v zásadě stejné a

¹³ *Skauting*. Liberec: Skautské prameny, 1995. ISBN 80-85421-16-X. s. 232 - 233

¹⁴ HOSTAŠ, J. *Zamyšlení: Skauting – životní styl*. Klatovský deník, 29. 4. 2014

můžeme je v zhuštěné podobě vystihnout zásadou: „Buď připraven sloužit i pomáhat v každé době“.¹⁵

Krásnou definici hodnot vystihl i významný filosof 20. století Paul Ricoeur. Zdůrazňuje, že svědkem hodnot je člověk jen tehdy, je-li zároveň jejich „rytířem“, totiž žije-li jimi a žije-li z nich, je-li hotov jim sloužit. Rytíř se neptá, co za to, má-li zachránit před drakem princeznu a zem, jeho hodnotou nejsou žádné zisky. Jde zachraňovat – v tu chvíli je jeho rytířskost ryzí hodnotou.¹⁶

1.5.2 Skautské ideály

Ideálem většinou rozumíme představu dokonalého, čistého cíle, který by měl být dosažen a uskutečněn v životě jedince nebo určité skupiny lidí, ať to je parta, oddíl, celé hnutí, národ či celé lidstvo. I skauting má své ideály, které vycházejí z jeho myšlenkových základů. Jsou také ideály osobní, které vyspělý jedinec dokáže sám pro sebe formulovat a řídit se jimi v osobním životě.

Při úvahách o ideálech nejčastěji narážíme na rozpor mezi tím, co je, a tím, co má být, případně co chceme, aby bylo. Tento rozpor je věčný a nebude asi nikdy překonán. Je však možné se k ideálu blížit. Jestliže se však smíříme s existencí rozporu mezi skutečností a ideálem, obvykle klesne naše úsilí. Člověk přijme daný stav, rezignuje a přestává být aktivní. To by se skautům stát nemělo.

Ideály vštěpujeme již dětem, ale pro jejich pochopení a přijetí je třeba jisté vyspělosti a zralosti. Světluškám a vlčatům ideály nejlépe přiblížíme konkrétními případy, které jsou jim pochopitelné. Děti se postupně učí rozlišovat dobro a zlo, osvojují si zásady správného chování a jednání. Číhá tu však velké nebezpečí, že i malí skauti poznají rozpor mezi slovy a činy, a to většinou od nás dospělých. Vzniká tak vnitřní konflikt a děti se v situaci špatně orientují a začnou tyto rozpory časem považovat za něco běžného. Tím je cesta za ideálem mnohdy trvale blokována ještě dříve, než se po ní mladí lidé pustí.

V ranné pubertě se objevuje uvědomělé mravní cítění. Skauti a skautky získávají rozhled po světě, projevuje se u nich potřeba samostatnosti, uplatnění vlastní osobnosti, hodnocení sebe sama i druhých. Osobní obzor se rozšiřuje, jedinec se vymaňuje ze sociální izolace, překračuje hranice rodiny, rozšiřuje se u něho vědomí ideálů a odpovědnosti k nim.

Uvažování o ideálech a usilovná touha po jejich uskutečňování – hned dnes a právě zde – vrcholí v adolescenci, tj. v období roverského věku. Nedostatek životních zkušeností a mnohá zklamání, která v mysli adolescenta bývají neúměrně zveličována, mohou vést až k tomu, že jedinec se odvrací od jednoho ideálu a přejímá zcela jiný.

¹⁵ BŘICHÁČEK, V. *Skautský oddíl 1*. Liberec: Skauting, 1992. ISBN 80-85421-04-6. s. 28-29

¹⁶ PALOUŠ, R. *Dobrodružství pobytu vezdejšího*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. ISBN 80-7195-052-1

Odtud je již jen krůček k morálnímu a sociálnímu selhání. Při vedení roverů a rangers se musíme opírat o ideály převedené v každodenní činy. Mladí lidé tak postupně získají zkušenost, že ideály nejsou dosažitelné naráz, ale je možné i nutné se k nim přibližovat, a to po celý život.¹⁷

1.5.3 Myšlenkové základy skautingu

Skauting považujeme za výchovné hnutí, které usiluje svébytnými metodami, odpovídajícími věku i potřebám mladých lidí, rozvíjet jejich osobnost a připravit je na zvládání složitých životních situací i úkolů a na aktivní sociální život v měnícím se světě. Zároveň je to i jistý životní styl, který se postupně vytváří a provází jedince po celý život v duchu zásady „jednou skautem – navždy skautem“. Je to cesta životem, která se vyznačuje předivem zprvu dětských, ale později i zralých přátelských vztahů.

Základní myšlenkový systém skautské výchovy můžeme odvodit z principů, které jsou obsaženy ve slibu, zákonu, heslu i požadavku dobrého skutku. Člověk je jediná bytost, která může dát slib. Zaváže se k něčemu do budoucnosti a snaží se svému závazku dostát, a to bez ohledu na situace, do kterých se v životě dostane. K poslání skauta patří i úsilí o nápravu věcí lidských – ať již výchovou dětí, nebo uvědomělou sebevýchovou starších členů.

Základy skautingu tvoří následující principy:

a) Světové bratrství a sesterství chlapců a děvčat jako jeden ze zdrojů budoucí spolupráce dospělých a úsilí o mír ve světě. Idea světového bratrství je asi stejně stará, jako je lidské sociální myšlení. Chceme-li uskutečňovat velké myšlenky, pak je třeba začít s vhodnou výchovou již v dětském věku. Vytváření pevných a přátelských vztahů mezi dětmi je jedním z předpokladů vzniku kladných sociálních vztahů a pevných sociálních sítí mezi dospělými, a tím také i jistým přiblížením ke spolupráci velkých sociálních celků a jednou snad i míru na celé zeměkouli.

b) Pozitivní činy jako základ humanity. Požadavek denního dobrého činu je důležitým výchovným prvkem. Děti, které se naučí pomáhat druhým bez nároku na odměnu a pouze s vědomím řádně splněné povinnosti, se později stanou pozitivní činy samozřejmostí každodenního života. Snad právě v současné době, kdy budeme ještě dlouho usilovat o nápravu morálních škod v dětech i dospělých, je požadavek pozitivních činů, ale i pozitivního myšlení a pozitivních vztahů mezi lidmi snad tím nejdůležitějším úkolem, který skauting vytyčuje.

c) Duchovní rozměr skutečnosti. Znakem skautingu je neustálé hledání cest života. Hledání duchovního rozměru života má celou řadu forem – prožívání krásy přírody, společné zážitky ve skupině, překonávání sebe sama, postupné poznávání a chápání co je mravnost a jak ji uskutečňovat a pochopení, že každý skaut má svůj díl odpovědnosti za sebe, za druhé i za přírodu.

¹⁷ BŘICHÁČEK, V. *Skautský oddíl 1*. Liberec: Skauting, 1992. ISBN 80-85421-04-6. s. 26-27

d) Myšlenka skautingu jistě ne náhodou vznikla v zemi s bohatou demokratickou tradicí a vytvářela vlastní formy výchovy bez tradičních autorit. Sestavování skautských družin, postavení rádců, dobrovolná kázeň, spolupráce mezi družinami v oddíle i mezi oddíly navzájem – to vše tvoří velkou dílnu reálných demokratických zkušeností. Ze skautingu by měly vymizet jakékoliv prvky manipulace, diktování a nerovnoprávného rozhodování.

e) A konečně je to **pozitivní vztah k přírodě**, která je dnes u nás mnohde zcela zdevastovaná. Život dětí v přírodě je prostředkem k jejímu poznávání v širších souvislostech a zároveň i k její ochraně. Patří sem i schopnost chápat procesy, které v přírodě probíhají a do kterých člověk mnohdy nešťastně zasahuje. Pobyt v přírodě umožňuje zvyšovat odolnost dětí a vytvářet řadu užitečných dovedností. Pro skauty byla příroda vždy druhým domovem. Znakem domova je jeho důvěrná znalost i vztah vzájemné spolupráce a podpory.¹⁸

2. Historické prameny světového skautingu

2.1 Předchůdci

O výchově mládeže můžeme říci, že sahá až ke kořenům samotného lidstva. První myšlenkové zdroje, ze kterých skauting čerpal, nalezneme ve starém Řecku v pojmu *kalokagathia* – harmonie tělesných a duchovních hodnot. Ze středověku skauting přejal ideály a patrona svatého Jiří jako symbol boje dobra se zlem. V průběhu času se prostředky výchovy mládeže měnily a vyvíjely.¹⁹

Od doby renesance řada myslitelů – pedagogických reformátorů vyslovila myšlenky o potřebě všestrannější výchovy mládeže, výchovy přirozené, v souladu s přírodou a přiblížením k přírodě, s výchovou tělesnou, výchovou prací a oceněním individuality dítěte. Vyskytly se i praktické pokusy o výchovné využití pobytu v přírodě. Mezi prvními byl Francois Rabelais (asi 1494 – 1553), který hlásal odklon od jednostranné knižní výchovy a lásku k přírodě.

V Čechách v 17. století vznikalo dodnes mnohdy ještě plně nedocenené výchovné dílo Jana Ámose Komenského (1592 – 1670). Formuloval požadavek všestranné výchovy všech dětí bez rozdílu, stanovil celou řadu pravidel, jak děti přirozeně učit a vychovávat a později vytvořil důsledný systém výchovy od narození až do stáří *Pampaedia = Vše výchova*. Vycházel z přirozené aktivity dítěte, z jeho zkušeností i zájmů a z návaznosti v jednotlivých etapách života.²⁰

Po Komenském následovala další jména filosofů či literátů, jejichž díla se stala inspirací i pro skauting a jeho zakladatele. Jean Jacques Rousseau volal po útěku

¹⁸ BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec: Skauting, 1991. ISBN 80-85421-02-X. s. 16-19

¹⁹ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 14

²⁰ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Historie skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-27-5. s. 7

z města do přírody. Jeho kniha *Emil* vyvolala velký rozruch a po dvou staletích inspirovala i zakladatele skautingu. „Otcem táboření“ můžeme zase nazvat Johanna Bernharda Basedowa, který jako první žil s mládeží v létě dva měsíce ve volné přírodě pod stany. Nelze opomenout ani amerického myslitele Henryho Davida Thoreaua, jehož kniha *Walden aneb Život v lesích* ovlivnila nejen americký, ale i náš skauting.²¹

2.2 Zakladatelé světového skautingu

Skauting se objevuje na počátku 20. století. Z hlediska utváření tohoto hnutí jsou za jeho zakladatele u nás považováni **Ernest Thompson Seton** a **Robert Baden – Powell**. V pohledu na výchovu mládeže se v mnohém shodovali, v dílčích názorech – například na pojetí a metody výchovy – se naopak rozcházel. Dílo obou však zásadně ovlivnilo podobu českého skautingu.²²

Robert Baden Powell vložil do základů skautingu zejména smysl pro řád (v životě, výchově, společnosti, přírodě). Vycházel při tom z přesvědčení, že veškerá skutečnost, tedy také svět přírody i lidí, je důsledkem tvůrčí činnosti Boha. Proto je v jejím základu rozumný řád, který je oporou správného života a vyjádřením Stvořitelovy péče o člověka. Člověk má tento řád poznávat a podle něj uspořádat svůj život.

Další důraz kladl na nutnost služby (bližním, obci, vlasti, církvi, lidstvu). Skauting charakterizoval jako „praktické naplnění přikázání lásky k bližnímu“. Odtud plynula jak orientace na společenství a společnost, tak potřeba praktických dovedností a vědomostí, aby tato služba byla účinná.

Další důležitou složkou jeho pojetí byla komplexní výchova (tělesná, duševní, sociální, mravní i duchovní). Došel k významnému přesvědčení, že teprve tato komplexnost výchovy, která využívá přirozených předpokladů dětí (touhy si hrát, vytvářet malé skupiny) a podstatně spočívá na sebevýchově uprostřed vrstevníků, může vést ke skutečně trvalým výchovným důsledkům.

Pro Setonovo pojetí (woodcraft = lesní moudrost) je naopak charakteristický důraz na duchovní základ. Ten ovšem nechápe jako příslušnost k nějaké náboženské společnosti (církvi), nýbrž jako oddání se „Velkému Duchu“, který pro setkání s člověkem nepotřebuje ani církve, ani kostely. Seton přichází s pojetím duchovního života jako individuální niterné zbožnosti, ve které má hlavní místo vděčnost, úžas, schopnost prodlévat v tichu.

Klade důraz také na krásu ve všech projevech přírody i lidských výtvorů. E. T. Seton byl svým založením umělec, nejen spisovatel, ale také malíř a výtvarník, a setkání

²¹ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 14

THOREAU, H. D., CRAMER, J. S. ed. *Walden: a fully annotated edition*. New Haven: Yale University Press, 2004. xxv, ISBN 0-300-10466-9

THOREAU, H. D. *Walden aneb Život v lesích*. Vyd. 6., V tomto překladu 2. Praha: Paseka, 2006. ISBN 80-7185-671-1.

²² ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 14

s krásou bylo pro jeho pojetí duchovního života hlavní inspirací, vnímání krásy otevíralo nejlépe „cestu k Bohu“. Dbal na soulad života s přírodou a z toho plynoucí prostý životní styl. Tento rys Setonova pojetí významně oslovil hned na počátku československý skauting – příroda není jen zdroj surovin pro naši potřebu, ale také náš partner i prostor, kde se můžeme velmi dobře setkávat s Bohem.

Jako velmi důležitou vnímal i soudržnost rodiny. Je zvláštní, že ačkoliv sám nežil rodinným životem, přesto postřehl důležitost malých společenství pro zdravý vývoj člověka i společnosti, přičemž rodině v tom náleží první místo.²³

2.2.1 Americký směr – Ernest Thompson Seton

Potřeba přirozené výchovy, užšího přimknutí se k přírodě, přiblížení školy a výchovy vůbec skutečnému životu byla pocíťována moderním lidstvem stále intenzivněji. Celá řada pokusů v tomto směru se objevila, aby zastavila vzmáhající se rasový úpadek, klesání tělesné i duševní zdatnosti, zejména ve městech. Tyto pokusy vrcholily v institucích, jež vznikly v Americe a Anglii a jež jsou vzorem pro zřizování družin junáckých. V Americe se tyto snahy upínají většinou ke jménu Ernesta Thompсона Setona. Byl to americký spisovatel, malíř a lovec. Svými povídkami ze života zvířat, které byly přeloženy téměř do všech jazyků, se stal známým po celém světě.²⁴

E. T. Seton koupil nedaleko New Yorku, v místě zvaném Cos Cob, farmu s lesem, skalami a divočinou, postavil tam chatu a pozemek obehnal plotem. Místní výrostkové však plot rozbíjeli a malovali na něj neslušné obrázky. Seton pochopil, že opravy nemají smysl, zakrátko by vše bylo rozbité znova. Uměl se však vžít do myšlení „pubertáků“ a vymyslel něco jiného. Pozval chlapce na víkend do své indiánské vesnice, připravil kánoe, stany, tee-pee i jídlo. Směli si přinést přikrývky, ale ne cigarety, zbraně a alkohol. Očekával kolem dvacátky chlapců – přišlo jich přes čtyřicet. Hostitel je nejdříve nechal volně se vyřádit. Večer jim začal vyprávět o indiánech a přírodě. Na tomto romantickém základu jim vnukl touhu domorodce napodobit a utvořit „indiánský kmen“.

Kluci se myšlenkou nadchli a za náčelníka si zvolili 16letého silného a samostatného mladíka s přirozenou autoritou, který měl jistě předtím na svědomí leckterou lumpárnu. Vybrali jeho zástupce, zvolili radu kmene, strážce ohně, ochránce wampumu (pokladníka) i kronikáře. Seton určil pravidla hry – vytvořil zákoník a stanovy, ve kterých byla zakódována odvaha, čest, laskavost, samostatnost. Vymyslel systém udělování orlích per a řadu dalších silně emotivních obřadů. To byly první pramínky nového hnutí mládeže, které vyústilo v roce 1902 v založení hnutí *Woodcraft Indians*.

²³ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Myšlenkové základy skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-73-9. s. 10 - 12

²⁴ SVOJSÍK, A., B. *Základy Junáctví*. Praha: Merkur, 1912. ISBN 80-7032-001-x. s. 19-20

V té době bylo Setonovi přes čtyřicet let a byl už známým spisovatelem. Pro své indiány napsal příručku *Svítek březové kůry*. U nás tuto knihu přeložil a upravil Miloš Zapletal. Překlad ještě doplnil pasážemi z knihy *The Book of Woodcraft*. V češtině vyšla v roce 1970 a je známá pod názvem *Kniha lesní moudrosti*. Ještě v roce 1902 uspořádal Seton v Cos Cob první tábor.

Koncem října 1906 se v londýnském hotelu Savoy sešel Seton s Baden – Powellem, aby porovnali Setonův koncept výchovy mládeže s nově zamýšleným programem – se skautingem. Baden – Powell měl zájem leccos od Setona převzít, ale o formě práce s mládeží měl zcela jinou představu. Jeho záměrem bylo vychovávat z chlapců muže připravené sloužit své vlasti a rozhodně mu nevyhovovalo dát jim za vzor ideálního indiána. Baden – Powell se tedy rozhodl jít vlastní cestou, přesto mnohé prvky woodcraftu do svého programu zařadil.

Dnes je Seton i v USA obecně známý spíše jako spisovatel. Osobností zůstal i v odborných přírodovědeckých kruzích. V zemích, kde se hnutí lesní moudrosti uchytilo a rozvíjí se dodnes, je ovšem stále veleben jako „otec woodcraftu“. Rovněž tak pro český skauting zůstává společně s Baden – Powellem nejvýznamnější osobností světové skautské historie.²⁵

2.2.2 Anglický směr – Robert Baden – Powell

Britský generál Robert Stephenson Smyth Baden – Powell (1857 – 1941) získal ve výzvedné službě, zejména na vojenských výpravách v Indii, Afghánistánu a hlavně v Africe, značné praktické znalosti – umění hledat cestu, pozorovat a nebýt pozorován, stopovat, pohybovat se v neznámé krajině, skrýt se, předávat nepozorovaně zprávy – souhrnně skauting (anglické „to scout“ vzniklo z latinského „auscultare“ – naslouchat, slovo „skaut“ obvykle překládáme jako průzkumník, pátrač, stopař, zvěd, zvědavý). U jezdeckého pluku v Indii, kde sloužil, zavedl koncem minulého století výchovu kvalifikovaných průzkumníků, která obsahovala technický výcvik, ale i posilování odvahy, soběstačnosti, umění si poradit v každé situaci, fyzické odolnosti, rozvíjení inteligence a vytrvalosti mladých mužů. Pro tyto průzkumníky napsal v roce 1899 příručku *Aids to scouting* (pomůcky – pokyny pro průzkum, zvědy).

Při legendární obraně Mafekingu (za búrské války v Jižní Africe 1899 – 1902) Baden – Powell s úspěchem použil hochů (jako spojek, při zásobování, sanitní službě), kterým dal obdobnou osvědčenou výchovu. Byl s nimi velmi spokojen, chlapci plnili své úkoly velmi vážně a řešili je zcela zodpovědně a samostatně. Zjištění, že se na ně může plně spolehnout, patřilo k nejlepším poznatkům velitele obleženého města a stálo u zrodu myšlenky družinové výchovy. Po osvobození Mafekingu se Baden – Powell dozvěděl, že jeho příručka *Aids to scouting* již byla vydána a že se o ní zajímají i angličtí chlapci. Tím ale Baden – Powell nebyl nadšen, jelikož příručka byla psána pro vojáky, a ne pro

²⁵ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 14 - 15

chlapce, proto si předsevzal, že příručku přepracuje.²⁶ Uběhlo ovšem ještě několik let, než tuto myšlenku uskutečnil. Když Baden – Powell sepsal své názory na výchovu chlapců, nabídl je chlapecké polovojenské katolické organizaci *Boys Brigade*. Vedení organizace však nabídku nepřijalo. Proto se Baden – Powell v roce 1907 rozhodl jít vlastní cestou. Aby si ověřil své nápady v praxi, uspořádal experimentální tábor na jihoanglickém ostrůvku Brownsea. Se svými přáteli a dvaceti chlapci plánoval týdenní pobyt pod stany. Nadšení chlapců ovšem táboření protáhlo na deset dnů. Zde již Baden – Powell uplatnil řadu základních prvků skautingu. Chlapci byli rozděleni do družin, každá měla svůj název, samostatný stan i svého rádce.²⁷ Tím byl položen metodický základ k nejdůležitější výchovné jednotce skautingu – družině. Tento tábor se považuje za zrod skautského hnutí a k tomuto datu se vztahují světová výročí skautingu.

Po úspěšném táboru vydal Baden – Powell v lednu roku 1908 konečně příručku, kterou nazval *Scouting for Boys* (Skauting pro chlapce). Základy skautské výchovy mají být práce a utváření vlastností zálesáků a objevitelů, doplněné vhodně volenými hrami. Tím je získána soustava činností pro hochy zajímavých, přitažlivých a zároveň výchovných, s cílem záměrné výchovy budoucího dobrého občana. Kniha *Scouting for Boys* je rozdělena do devíti kapitol, které obsahují 26 besed u táborového ohně – tak jak skutečně na ostrůvku Brownsea proběhly. Pro zajímavost uvedu jejich názvy: 1. Skauting (skautská činnost, skauting v praxi, jak se stát skautem, skautská družina), 2. Život v přírodě (pod širým nebem, vodní skauting, signály a povely), 3. Život na táboře (průkopníci, uzlování, táboření, vaření), 4. Stopování (skautské značky, čtení znaků, správný úsudek), 5. Woodcraft (plížení, zvířata, stromy, rostliny), 6. Otužilost (síla a zdatnost, správné návyky, boj proti nemocem), 7. Rytířskost (šlechtná mysl, sebekázeň, sebezdokonalování – cesta k úspěchu), 8. První pomoc (přípravenost na nehody, chování při nehodě, jak poskytnout pomoc), 9. Občanské povinnosti (občanství a světoobčanství).

Tyto statě vlastně přímo určují prvotní náplň začínajícího skautingu. Soustava tak obsahuje vedle technické části (hlavní skautská činnost v přírodě) také mravní výchovu založenou na vzoru středověkého křesťanského rytířstva, pro něž nejvyšší hodnotou byla čest. Skautská idea v tomto pojetí je vyjádřena skautským zákonem, slibem a heslem. V souladu s přirozeným sklonem hochů tvořit tlupu, uzavřenou skupinu s vlastní činností, často utajovanou, je vybudována družinová soustava, jako důležitý výchovný prvek. Výchova vedoucí k čestnosti, smyslu pro povinnost, ke kázni, k úctě k hodnotám, bratrství, k mravní čistotě, k optimismu a lásce k přírodě má etický základ v náboženství. Zavádí systém zajímavých zkoušek s promyšleným obsahem. Praktický kroj i odznak kompasové lilie, mající význam symbolu správného směru cesty, byly převzaty z Baden – Powellova vojenského působení.

²⁶ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Historie skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-27-5. s. 8 - 9

²⁷ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 16

Jako výchovná metoda znamenal skauting převrat v pojetí mimoškolní výchovy mládeže. Postavil nový ideál dětství, založený na využití přirozených dětských zájmů a přání, i na potřebě sdružovat se do malých skupin, v nich si společně hrát i konat smysluplnou činnost. Proti tehdejší přísné výchově v rodinách a ve školách umožnil skauting usměrňovat přirozenou dětskou aktivitu společnou hrou i prací, utvářet užitečné dovednosti i znalosti, rozvíjet schopnosti a postupně vytvářet charakterní i morální osobnosti – budoucí řádné občany.

Aby podpořil úspěch sešitů *Scouting for Boys*, vydal se Baden – Powell na okružní cestu Anglií. Za sedm týdnů uspořádal na čtyřicet přednášek pro mladé publikum. Mládež ho znala jako „hrdinu z Mafekingu“ a velmi ji zajímalo „mírové skautování“, o němž poutavě padesátiletý generál hovořil. Angličtí hoši přijali skauting s nadšením a skautských skupin přibývalo lavinovitě.²⁸

3. Historie českého skautingu

3.1 Předchůdci skautské myšlenky

V době před první světovou válkou byly téměř jedinými institucemi mimoškolní výchovy u nás tělovýchovné organizace. Jednou z prvních a nejvýznamnějších byl Sokol, který vznikl roku 1862 z podnětu Dr. Miroslava Tyrše. Tyrš propagoval sokolství jako tělesné i mravní zušlechťování národa, pěstování jeho síly, statečnosti a brannosti, zdraví tělesného, duševního i mravního. Vzorem mu byla helénská harmonie tělesné krásy i ducha (kalokagathia). V programu byly i vycházky a výlety do přírody.²⁹

Dalšími početně slabšími tělovýchovnými svazy byly ještě DTJ – dělnické tělocvičné jednoty, založeny v roce 1894, a katolická tělovýchovná organizace Orel, jejíž počátky jsou datovány k roku 1909. Sokol, ač sdružující převážně dospělé členy, nabízel prostná a nářadový tělocvik, výlety do přírody a soustředil se na upevňování národního uvědomění. DTJ měly program podobný, jen více zaměřený na proletářskou mládež. Orel doplnil náboženskou výchovu o činnost mimo kostely a ideově chtěl chránit mládež před pokrokářským Sokolem a levicovými DTJ.

Samostatnou kapitolou byla činnost tzv. feriálních osad – charitativních zařízení pro chudé městské děti. Kolonie byly o prázdninách umístěny na venkově, děti měly pravidelnou stravu, pohyb na zdravém vzduchu, a různorodou aktivní činnost.³⁰ Dále vznikaly i další menší spolky, např. Klub českých turistů (tzv. KáČaTa), který poskytoval pracující mládeži a dospělým možnost rozumně využívat volný čas. Podporoval převážně turistiku a výlety a pobyty v přírodě.³¹

²⁸ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Historie skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-27-5. s. 9 - 10

²⁹ Tamtéž, s. 20

³⁰ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 18

³¹ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Historie skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-27-5. s. 20

Nikde neorganizované mládeži se pomalu dostávaly do rukou knihy, které vyhovovaly jejich věku – byly plné dobrodružství, romantiky, návratu k přírodě. Zejména chlapci četli Robinsona Crusoea, vernerovky, cestopisy, později i knihy Setona, Londona, Kiplinga a další. Při jejich četbě se vydávali, alespoň ve své fantazii, po dobrodružných stezkách. A tehdy nastala ta pravá chvíle, aby na scénu vstoupil skauting.³²

3.2 Vznik a počátky českého skautingu

3.2.1 Chlapecký skauting

U zrodu českého skautingu stálo několik mužů: František Hofmeister, Jan Hořejší a Antonín Benjamin Svojsík.

Vzděláním inženýr, povoláním pedagog František Hofmeister začal na jaře roku 1911 provozovat v Rožmitále pod Třemšínem *Americkou kolonii skautů*. Zde se poprvé objevilo slovo skaut ve spojitosti s organizační jednotkou. Hofmeisterovi nelze upřít čestné místo mezi průkopníky. Znal jak Baden – Powellovu knihu *Scouting for Boys*, tai i Setonův woodcraft. V kolonii používal některé skautské výchovné prostředky i metody, nešlo jen o doplněk tělesné výchovy.

Druhým mužem byl středoškolský profesor Jan Hořejší. Se svými rokycanskými studenty podnikal výlety již před prázdninami roku 1911 a inspirován novými osnovami podle příručky *Das Pfadfinderbuch* (německý překlad Baden – Powellovy příručky *Scouting for Boys*) zkoušel skautské prvky. O prázdninách téhož roku již se svými studenty tábořil, a prvně je rozdělil do družin. O rok později vše zopakoval a v roce 1913 založil skautské sdružení *Psohlavci*. Pokud skauting vnímáme jako ucelené výchovné hnutí dospívající mládeže a nevidíme v něj jen pobyt v přírodě, táboření, signalizaci, stopování, vaření na ohništi či polní hry, pak tyto snahy pravým skautingem nebyly.³³

Za „otce“ a zakladatele českého skautingu můžeme považovat až třetího z výše jmenovaných mužů – **Antonína Benjamina Svojsíka**. Byl to též pedagog, středoškolský profesor tělocviku, který se narodil 5. září 1876 v Praze na Smíchově rodičům Ludmile a Antonínu Svojsíkovým. Zde také chodil do obecné školy, později navštěvoval gymnázium. V roce 1892 vstoupil do Sokola, v roce 1895 se stal náčelníkem jednoty Sokola ve Slivenci a již v roce 1899 jako třidvacetiletý byl zvolen náčelníkem sokolské župy Jungmannovy.³⁴

Svojsík se léta zabýval myšlenkou reformy výchovy české mládeže, a zejména všestranné přirozené výchovy ve volné přírodě. V roce 1911 byly v rakouských

³² ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 18

³³ Tamtéž, s. 19

³⁴ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Vzpomínky z cest A. B. Svojsík*. Praha: Skautské deníky, 1997. ISBN 80-86-109-00-3. s. 62

gymnáziích zavedeny nové učební osnovy s prvky skautingu. Na Baden – Powellovo působení v Anglii upozornil Svojsíka ing. Josef Meibeck, který tam v té době pobýval.³⁵ Stručné informace získal i od svého švagra Adolfa Stránského – Dolfíčka, který v Londýně studoval. Na popud školního inspektora Josefa Klenky se v souvislosti s reformou tělocviku začal zajímat o skauting více. Na jaře roku 1911 konal podle zahraničních vzorů první pokusy se svými žáky z žižkovské reálky. Zásadní bylo, že se nespokojil jen se čtením německého překladu příručky *Scouting for Boys*. O prázdninách v roce 1911 se vypravil do kolébky skautingu, aby v Anglii „viděl skauting na vlastní oči“.

Na cestu se vydal 30. června 1911. Cestoval se zastávkami přes Drážďany, Berlín, Kodaň a další města do Norska a odtud lodí do Anglie. Do Londýna dorazil 12. července, ale za skauty se vypravil až v sobotu 15. července. Poznávání jejich činnosti věnoval ještě neděli.

Domů do Prahy se Svojsík vracel plný dojmů a pak rychle odjel do vorlovské myslivny, odkud pocházela jeho manželka Julie. Díky osobnímu kontaktu se skauty správně pochopil, o co Baden – Powellovi šlo, a udělal si o novém hnutí jasnou představu. Se samotným zakladatelem se sice ještě nesetkal, ale opatřil si knihu *Scouting for Boys* a ihned se se svým švagrem - Dolfíčkem pustili do překládání.³⁶ Svojsík písemně požádal Baden – Powella o povolení vydat jeho dílo v češtině. Hned uvedl, že nepůjde jen o překlad, ale také o jeho úpravu. Již tehdy byl rozhodnut převzít z Baden – Powellova systému jen to, co bude pro české poměry nejpřijatelnější. Chtěl také zdůraznit Setonův směr a navíc přidat národní prvky.

Po prázdninách v září 1911 sestavil A. B. Svojsík z několika žáků žižkovské reálky „pokusnou“ družinu a začal s nimi praktikovat skauting tak, jak ho viděl, vyčetl a vycítil. Byla to jeho zásadní zkušenost. Začal intenzivně informovat osobnosti tehdejší české společnosti, např. univerzitní profesory Františka Čádu, Tomáše G. Masaryka a Františka Drtinu, zemského inspektora Josefa Klenku i zemského a říšského poslance Karla Kramáře, aby je získal pro myšlenku skautingu. Jeho nadšení nezůstalo bez odezvy. Všichni slíbili přispět svým dílem k novému směru výchovy české mládeže.

Na přelomu září a října 1911 začal Svojsík s propagací skautingu mezi učiteli. V tělocvičně staroměstské reálky vysvětloval 35 pedagogům tělocviku, že nejde o doplněk tělovýchovy, ale o nový ucelený výchovný systém postavený na dobrovolné účasti mládeže a samosprávě malých skupin – družin. Následovaly další Svojsíkovy přednášky v pražském Sokole nejen pro činovníky, ale i pro nejširší veřejnost. Také přednášel na schůzích různých společností, kde vyprávěl o cestě do Anglie a o výchově mládeže v přírodě.³⁷

³⁵ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Historie skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-27-5. s. 20

³⁶ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 19

³⁷ Tamtéž, s. 32

V roce 1912 nabírá skauting na rychlosti. Svojsík aktivně spolupracuje s mnoha osobnostmi a přáteli, kteří tak spolu s ním stojí u zrodu českého skautingu. Patří sem např. jeho švagr Dolfiček (Adolf Stránský), Alois Jirásek, Tomáš G. Masaryk, František Bílý, Josef Klenka, František Drtina, František Čáda, Josef Meilbeck a mnoho dalších. 29. ledna 1912 se poprvé pro české skauty objevuje pojmenování „Junáci“. Tento název navrhl František Bílý – ředitel žižkovské reálky a později zemský školní inspektor. Slovo Junák převzal od spisovatele Josefa Holečka z jeho podání života slovanských hrdinů – černo-horských junáků – tělesně i mravně zdatných mladých mužů. Tento název i termín junáctví se ihned ujaly a neseme je dodnes – vyjadřovaly krédo členů českého skautingu: krásné mravní a tělesné vlastnosti.

Do skautské historie se výrazně zapsalo datum 1. února 1912, kdy vyšla brožura *Český skaut* jako 1. svazek Knihovny junáků (českých skautů). Svojsík zde popsal své dojmy z návštěvy Anglie a své úvahy o využití skautingu u nás.

V březnu roku 1912 požádal Svojsík Mikoláše Alše, aby navrhl českým junákům vhodný znak. Aleš nabídl štítek s černou hlavou chodského psa na bílém poli. V době velké obliby Jiráskových románů a Alšových kreseb byl tento znak bezvýhradně přijat. Chodský pes je odrazem vlastenectví, národní hrdosti a zároveň symbolem věrnosti – v tomto případě věrnosti skautským ideálům. Svojsík se snažil hledat i další prvky, kterými by skauting více počeštil a rozvinul symboliku národního junáctví, ale nakonec i čeští skauti převzali upravený anglický vzor znaku rozvinutých listů lilie. Jediným původně zavedeným prvkem zůstal štítek s hlavou chodského psa.³⁸

Svojsík zamýšlel nejprve začlenit skauting do velké národní instituce Sokola a doplnit skautingem tělesnou výchovu chlapců. To však narazilo na nedůvěru a obavy ze ztráty prestiže u četných sokolských funkcionářů.³⁹ Bylo tedy potřeba najít organizaci, která by byla ochotna vzít první junáky pod svá křídla. Řešení nakonec bylo docela snadné. Svojsík byl jednatelem *Svazu českých spolků a přátel tělesné výchovy mládeže* a jeho přítel Josef Klenka zastával funkci místostarosty. A tak začal Svaz spolků na jaře roku 1912 podporovat skauting a to převážně propagací a také pomocí s přípravami na první skautský tábor.⁴⁰

V květnu roku 1912 dokončil a vydal A. B. Svojsík základní knihu pro náš skauting *Základy junáctví*. Tato kniha byla obdobou Baden – Powellova *Scouting for Boys*, ale nebyla jeho pouhým překladem. Svojsík sice od Powella převzal většinu praxe, avšak zdůraznil i význam Setonův, zejména v jeho vztahu k přírodě a také se zaměřil na intenzivní tělesnou výchovu.⁴¹ Důraz na tělesnou výchovu v jeho díle byl pochopitelný, Svojsík byl přece učitel tělocviku a navíc musel naplňovat i druhou část ideálu kalokagathie – nejen rozvoj ducha, ale i rozvoj těla.⁴² Na této „bibli českých skautů“

³⁸ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 33

³⁹ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Historie skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-27-5. s. 21

⁴⁰ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 33

⁴¹ JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Historie skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-27-5. s. 21

⁴² ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 33

nepracoval A. B. Svojsík sám, ale o pomoc požádal několik českých osobností. Nakonec bylo přispěvatelů do této knihy rovných třicet. Většinou se jednalo o významné pedagogy, spisovatele a skladatele.⁴³

Zatímco v okolních zemích se skautingu chopili hlavně vojenští činitelé, pro český skauting je charakteristické, že u jeho kolébky stáli pedagogové. Svojsík ihned rozpoznal, že tu nejde jen o rozšíření tělesné výchovy, ale o zcela nový, zásadní systém výchovy mládeže. Antonín Benjamín Svojsík vstoupil prokazatelně na skautskou stezku již v roce 1911. Za zrod českého skautingu proto považujeme jeho cestu do Anglie.⁴⁴

3.2.2 Dívčí skauting

Za bezprostřední předchůdkyni českého dívčího skautingu můžeme považovat spisovatelku Popelku Biliánovou, která některé skautské prvky začala uplatňovat ve svých „prázdninových osadách“ pro dívky už od roku 1912.

K vlastnímu vzniku dívčího skautingu došlo na podzim roku 1914, a je spojeno se jménem abiturientky dívčího lycea Vlasty Štěpánové (později provdané Koseové).⁴⁵ Ta požádala v roce 1914 svou profesorku téhož lycea PhDr. Annu Berkovcovou o pomoc při zakládání dívčího skautingu. Spolu se svým přítelem a skautem Václavem Jelenem dobře vnímala, že pro prosazení na tehdejší dobu revolučních skautských metod ve výchově dívek je třeba nadchnout pedagogy, a proto padla volba právě na učitelku Berkovcovou, která byla cílevědomou průkopnicí ženských práv.

Berkovcová rychle pochopila obrovské možnosti skautingu a pustila se do práce. Byla zvolena předsedkyní dívčího odboru spolku Junák – český skaut a do roku 1918 ho vedla. Podílela se na tvorbě výchovného systému pro skautky i vzdělávání vedoucích. Její reformní postoje podstatně ovlivnily podobu dívčího skautingu v českých zemích.⁴⁶

Náš první dívčí skautský tábor se uskutečnil od 28. června do 14. července 1915 na břehu Vltavy u Živohoště poblíž samoty Nouze (dnes již toto místo nenajdeme, zmizelo pod hladinou Slapské Přehrady). Tábor vedla již zmíněná Vlasta Štěpánová. Po táboře byl oficiálně založen 1. dívčí oddíl, který přijal název Sasanky, a Vlasta Štěpánová se stala jeho vůdkyní.⁴⁷

⁴³ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 34

⁴⁴ Tamtéž, s. 19

⁴⁵ JUNÁK–SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR [online], Praha 2003. Dostupné na WWW.<<http://skaut.org/skauting.cr>>

⁴⁶ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 70

⁴⁷ Tamtéž, s. 55

4. Historie klatovského skautingu

4.1 Vznik a počátky klatovského skautingu

Na úplném začátku skautské činnosti v Klatovech se setkáváme se jménem profesora tělocviku na reálném gymnáziu v Klatovech panem Františkem Nachtmanem.⁴⁸ O skautování přednášel zakladatel a organizátor českého skautingu profesor Antonín Benjamín Svojsík dne 12. května 1914 v klatovské sokolovně.⁴⁹ Jeho přednáška o skautingu zaujala profesora klatovského gymnázia Františka Nachtmana natolik, že v Klatovech založil ze svých žáků skautský oddíl nazvaný „Studentský skauting“. Jeho snahou bylo, pro tehdejší dobu příznačné, spojit sokolskou tělovýchovu s výchovou skautskou, orientovanou na pohyb a pobyt v přírodě, na její poznávání a na praktickou stránku života vůbec. Přednášel studentům, kteří se přihlásili do skautského hnutí, v šatně Sokolovny v Klatovech. Jeho přednášky obsahovaly i teorii první pomoci. Zaměřil se na výchovu charakteru mladých, tvárných lidí. Postupně získával důvěru a připravoval své posluchače na první táboření o prázdninách.

První tábor byl zřejmě v roce 1914 na Doubravě u Chudenic. Skupina byla vychovávána v duchu strážců a ochránců přírody a všeho dobra. Pojem skupina později přešel v oficiální název oddíl, který používáme dosud. Chlapci se zajímali o přírodu, sbírali květiny, zakládali herbáře. Učili se určovat světové strany podle slunce, polárky ale i lišejníků. Již tehdy se učili vázat uzly a v jejich programu byla i signalizace. Též se zajímali o stopy zvěře.

Tábor skončil 26. července 1914. Při zpáteční cestě se hoši vraceli přes Husín. U Tajanova viděli vesnické kočáry a bryčky. Po vesnicích se rozvážely mobilizační vyhlášky. Na obzoru byla první světová válka. František Nachtmann narukoval a oddíl musel zanechat další činnost. Po skončení první světové války se František Nachtmann již do řad skautů nevrací, ale věnuje se jednotě sokolské.⁵⁰

4.2 Meziválečné období

Po ukončení první světové války dochází k různým změnám ve struktuře i orientaci oddílu. Oddíl vede profesor Říha a jeho kolega Chládek, rovněž profesor klatovského gymnázia. Po táboře v Rajském údolí v roce 1919 se z oddílu štěpí skupina chlapců, navazující na skauting propagovaný Baden – Powellem a říkají si „Děti Šumavy“.⁵¹

⁴⁸ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 4

⁴⁹ *Klatovské listy*. 15. května 1914

⁵⁰ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 4

⁵¹ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 16 - 17

V letech 1923 – 1924 se vedla jednání o spojení skautů Baden – Powellových se Svazem Junáků – skautů republiky Československé. Po sloučení větší část Baden – Powellových skautů odešla a přešla do tehdy vzniklé Zálesácké ligy. Bylo to období, kdy se značně rozvíjelo trempování. Mladí pobývali v přírodě, vědomi si toho, že z ní vzešli. Později přijali nový název Liga lesní moudrosti. Jakýmsi ideovým vůdcem ligy se stal profesor Miloš Seifert. Liga lesní moudrosti vycházela ze Setonových zásad. To byla čistá forma junáctví bez nádechu generálského řízení. Jednalo se tedy o odklon, přesněji řečeno o odštěpení, Ligy lesní moudrosti od směru Baden – Powella.⁵²

Vznikaly i další organizace, které v Klatovech existovaly jen krátce. Nutno zmínit Spartakovy skauty práce, kteří byli podporováni komunistickou stranou. V neposlední řadě také skauty DTJ – dělnické tělovýchovné jednoty, kteří pracovali pod patronací sociálně-demokratické strany. Skauti volnosti pak byli zase podporováni národně-socialistickou stranou. Uvedené organizace byly svou náplní, činností a programem blízké činnosti Svazu Junáků – skautů. Neuznávaly však Svaz a jeho vedení a navíc byly ovlivňovány a podporovány, jak již bylo řečeno, svými politickými stranami. Svaz Junáků – skautů byla organizace nepolitická, bez jakýchkoliv podpor a žijící pouze z vlastní píce.⁵³

V té době tábořily oddíly na různých místech klatovského okresu a jejich práce byla stále rozmanitější. Bohužel přišla doba posledního svobodného tábora v roce 1939. Zde je nutné si připomenout zákaz činnosti skautského hnutí nastupujícím fašistickým režimem. Se zákazem skautingu a rozpuštěním oddílů, kdy veškerý majetek byl oddílům zabaven, se valná část chlapců nesmířila a začali se sdružovat v menších skupinách pod nejrůznějšími jmény – Šewi, Rikatádo, Ztracená stopa. Byla to velmi těžká doba nejen pro skauty, ale pro celou naši vlast. Ani v téhle těžké době se chlapci nechtěli vzdát táboření, ale protože nebylo možné uspořádat normální tábor, „tábořili“ starší chlapci ze skupiny Ztracená stopa ve srubu u Milínova. Zde se také zrodil plán, jak znovu, alespoň částečně, uvést v život skautskou činnost. Tento plán se realizoval počátkem roku 1943. Tehdy vznikla „Mládež Klubu českých turistů“ – KÁČATA, kde se opět sdružovaly, pod vedením starších, skupinky mladších skautů.⁵⁴

Jeho členové nepodléhali povinnosti být současně členy Kuratoria. Jednalo se o celkové pojetí organizace tak, aby nedošlo k prozrazení. Také masový nábor nováčků a halasnou propagaci bylo nutno předem vyloučit. Oddíl se rozrůstal o nováčky tak, že každý člen – skaut zašel za někým ze známých klatovských rodin.⁵⁵

V družinách se chlapcům vštěpovala ne výchova Kuratoria, ale výchova skautská, výchova k lásce k vlasti a úctě k předkům. Oddíl se neubráníl osudovým ranám, když

⁵² MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 6

⁵³ Tamtéž, s. 7

⁵⁴ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 17

⁵⁵ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 19

vůdcové, jeden za druhým, byli posíláni na nucené práce do Německa. Ale oddíl obstál – na jejich místa nastupovali hned další. A tak v pilné ilegální skautské práci se oddíl dočkal, dobře připraven, konce války. Zatím co starší chlapci plnili důležité úkoly, další drželi hlídky a strážní službu, mladší pracovali jako spojky, prostě všichni plnili nejen skautský slib, ale i skautský zákon.⁵⁶

Díky Klubu českých turistů byly položeny základy poválečného skautingu na Klatovsku.⁵⁷

Nebylo by správné, abych se ve své práci o tomto období věnovala pouze chlapeckému skautingu. Ráda bych zde vzpomněla i 1. dívčí oddíl Klatovy, který má z pohledu klatovského dívčího skautingu nejdelší historii. Vznik tohoto oddílu je datován k 15. únoru 1939⁵⁸ a je činný dodnes. O počátcích tohoto oddílu i o pohledu na klatovský skauting vůbec jsem si ve svém rozhovoru chtěla povídat se sestrou Marií Kocumovou. Zním ji od roku 1989 a velice si jí vážím, proto jsem se na náš rozhovor velmi těšila. Leč osud zamíchal karty jinak a místo na příjemné posezení, odcházím na poslední rozloučení se sestrou Marií Kocumovou do klatovského krematoria. Následující řádky bych ráda věnovala vzpomínce na 1. dívčí oddíl v Klatovech, jak je sepsala v roce 1997 právě sestra Marie Kocumová pro Občasník střediska Královák Klatovy:

„1. dívčí oddíl Klatovy vznikl 15. února 1939 a v tomtéž roce jsem do oddílu přišla i já. Naše vedoucí a zároveň zakladatelka tohoto oddílu byla Jiřka Kocumová – Krátká. Scházeli jsme se na Kaplanství, v dnešní hudební škole. Každá schůzka, každý výlet byl pro mě vždy objevením něčeho nového, dobrodružného a krásného. Rádkyní naší družiny Vlastovek, jejíž jsem byla členem, byla dobrá a veselá Mařenka Trčková – Kostrounová. Naše nadšení a krásné chvíle v oddíle nám bohužel nevydržely dlouho, přišla okupace, válka a s tím i rozpuštění skautingu. Sešly jsme se opět až v roce 1945. To už ale Jiřka nebyla naší vůdkyní, byla už vdaná a měla dceru. Naší vůdkyní se stala Mařenka Kostrounová a začalo nám zase všechno to, co jsme celou válku postrádaly. Kamarádství, sesterství a pěkné chvíle v oddíle a v přírodě. Já jsem začínala jako rádkyně a hned v roce 1945 v srpnu jsem absolvovala Lesní školu a potom převzala vedení 1. dívčího oddílu. Začaly nám tábory, snad nejkrásnější na Pátečku na Otavě u Sušice, výlety, veselí a další práce v oddíle. Dlouho to ovšem netrvalo, přišel rok 1948, znovu rozpuštění skautingu, zákaz scházení se atd. Já jsem hned po tom odešla z Klatov na Moravu, vdala jsem se. Tím pro mě téměř skončily všechny styky s oddílem i se sestrami z něho. Až v roce 1976, když jsme se nuceně vrátili, jsem se setkávala se svými děvčaty a v roce 1989 jsme znovu obnovily 1. dívčí oddíl. Dnes už jsme jen Old-skautky,

⁵⁶ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 17

⁵⁷ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 20

⁵⁸ 1. DÍVČÍ ODDÍL TÁBORNÍK. *Králováček do kapsy*. Klatovy: Středisko Královák, 1997. ISBN neuvedeno. s. 4

stále se scházíme na každotýdenních výletech a stále si umíme zakřičet náš starý pokřik.

*1. dívčí Klatovy
k práci vždy pohotový
hájí čest a hájí pravdu
koná vlasti pevnou hradbu
na úpatí Šumavy.⁵⁹*

4.3 První obnova skautského hnutí – po II. světové válce

Nadšení a opojení z konce válečného utrpení, radost z vítězství nad fašismem, radost z toho, že jsou mezi námi i naši osvoboditelé, američtí vojáci, to byla atmosféra oněch dní. Mezi lidmi zavládl klid, pohoda a vzájemné porozumění.⁶⁰

Píše se 5. květen 1945 a předváleční činovníci opět nastupují do skautských řad a vytvářejí Revoluční radu skautů. Dorost Klubu českých turistů jsou první členové poválečného skautského hnutí a právě v tento den se poprvé veřejně zdraví skautským pozdravem. Mezi nimi jsou Jan Raiser – Honán, Jiří Lidmila, Míla Polívka, Míla Mazanec a další. Je však třeba poznamenat, že název revoluční vznikl odvozením od doby, která tehdy byla. Doba byla revoluční a tak dočasně převzala do svého názvu tento pojem i skautská rada. Není to vyjádření neúcty k této době, prostě tomu tak bylo. Oddíl, který má z ilegální činnosti válečné doby již dobře zapuštěné kořeny, dostává od Národního výboru dne 15. června 1945 přidělenou dřevěnou budovu č. p. 45, která byla postavena za války pro fašistickou mládež – Hitlerjugend.⁶¹

Velkou událostí pro skauty byly dny mládeže v Klatovech konané ve dnech 1. – 9. září 1945. V rámci těchto dnů měli svoje slavnostní vystoupení skauti ve dnech 7. – 9. září 1945. Těchto slavností se nezúčastnili pouze klatovští skauti, ale přizvali si k tomu také sestry a bratry z tehdejších okresů Sušice, Horažďovice, Domažlice i z Plzně. První den Skautských dní byl zahájen Skautskou akademií v Městském divadle. Druhý den vzplál na stadionu velký táborový oheň, samozřejmě se skautským programem. Vyvrcholením těchto dnů byla neděle 9. září. Dopoledne byla v budově Skautského domova představena výstava skautských rukodělných prací, odpoledne pak na stadionu proběhly ty pravé skautské slavnosti. Vystoupení oddílů s ukázkami skautské činnosti, závody, hry. Tomu předcházela průvod městem, který vyšel od Skautského domova na stadion. Průvod to byl velkolepý. Vždyť jenom klatovský okrsek měl tehdy registrováno přes tisíc členů.⁶²

⁵⁹ KOCUMOVÁ, M. *Králováček do kapsy*. Klatovy: Středisko Královák, 1997. ISBN neuvedeno. s. 26

⁶⁰ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 23

⁶¹ Tamtéž, s. 21

⁶² Tamtéž, s. 23 - 24

Po tomto velkolepém obnovení skautské činnosti se klatovské oddíly pouštějí do další práce. Ať již jde o družinové schůzky, výlety, výpravy, ale také tábory. Jedním z legendárních táborů v této době byl skautský tábor na Lipplově pile, na Šumavě u Starého Brunstu. To se psal rok 1948.⁶³ Skauti dostali zapůjčenou chalupu od tehdejších Státních lesů Železná Ruda. Vlastní tábor stál na loučce pár desítek metrů od chalupy. Chalupa sloužila po dobu tábora jako kuchyně, spíž a skladiště nářadí. Ale při dešti také jako útulek a přístřešek. Od tohoto tábora již „Lipplovka“ neosiřela. Po táboře se tam skauti vracejí, tráví tam všechny své volné chvíle o sobotách a nedělích. Vzniká možnost pronajmout si „Lipplovku“ za symbolickou částku 10,- Kč ročně. To trvá až do roku 1961. Každopádně tato chalupa držela skautskou partu dost dlouho pohromadě.⁶⁴

Tábor skončil, a nad Junáky se stahovala komunistická mračna. Leč oddíly dál žily svým životem a skauti překonávali všechny svazácké nástrahy. Věnovali se skautským dovednostem, jezdilo se na výlety na kole, chodilo na vícedenní výpravy. Starší junáci, kteří byli na středních školách, již na vlastní kůži poznávali „vymoženosti dělnické vlády“. V radostech i starostech nadešel čas prázdnin a s ním i tábora. Tábor na Otavě, za Dlouhou Vsí, se uskutečnil v termínu od 4. do 31. července 1949. Tábořil zde tehdy celý okrsek. Po návratu domů ale čekaly na skauty zapečetěné klubovny. Konec roku 1949 a počátek roku 1950, to byly pro junáky krušné časy. O to více se přimykají k „Lipplovce“. Stále častěji jsou tam pořádány družinové i oddílové výpravy. Skauti tuší, že toto místo bude pro ně v budoucnu útočištěm.⁶⁵ „Lipplovka“ byla také významná pro mnoho lidí, kteří se rozhodli emigrovat. V kuchyni, přilehlé kolně a na půdě této chalupy měli tito lidé záchytný bod, kde se shromažďovali, převlékali, odpočívali a setkávali se se staršími skauty – převaděči. Na Lipplovu pilu a převaděčský kanál přes Polom vzpomíná hodně emigrantů – Čechů v zahraničí.⁶⁶

To, čeho se skauti nejvíce obávali, co očekávali každý den, ale v hloubi duše doufali, že se nestane, se stalo skutkem 1. září 1950. Od toho dne přestává existovat Junák jako výchovný systém českých a slovenských chlapců a děvčat.⁶⁷

Rok 1952 je rokem likvidace skautů. Ve dnech 15. – 17. října proběhl v Praze soud s tzv. Klatovskou skupinou. Komunisté z tohoto soudního procesu udělali precedenční záležitost a klatovští skauti dostali tvrdé tresty.⁶⁸ Pavel Křivský – doživotí, Vladislav Bláha a Antonín Celerýn – 18 roků, Zdeněk Kovářík – 20 roků, Slavoj Chodomský a Karel Forst – 25 let a Václav Pergner – 13 let žalářů a dřiny v jáchymovském pekle. Odpovědi

⁶³ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 20

⁶⁴ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 25

⁶⁵ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 21

⁶⁶ Tamtéž, s. 20

⁶⁷ Tamtéž, s. 22

⁶⁸ Tamtéž, s. 23

klatovských skautů v tomto procesu byly vynucené týráním. Jednalo se o nejtemnější dobu v naší skautské historii.⁶⁹

O tomto monstrprocesu psali tehdy snad v každých novinách. Zde uvádím úryvek z novinového článku: „V minulých dnech stála před Státním soudem v Praze skupina zrádců, špiónů a rozvratníků, odchovaných Junákem – bývalou skautskou organizací pro výchovu mládeže. V těchto osmi darebáccích odsoudil náš pracující lid zároveň i celé skautské hnutí, které se stalo ochotným nástrojem špionáže západních imperialistů. Jaké byly příčiny, které dovedly tyto tak zvané junáky až na cestu zrady vlastního národa, na cestu pomocníků vrahů z Babic a Řevničova? Byla to především celá skautská výchova, spočívající v buržoazním kosmopolitismu, v rafinovaném předstírání jakéhosi „všesvětového bratrství“ a „humanity“. Výchova beznárodní, sloužící nepřátelům národa. Odhalení agenti se dopustili nejtěžších zločinů. Zrazovali zvláště důležitá vojenská a hospodářská tajemství naší republiky, opatrovali si zbraně, sváděli na tuto cestu další mladé lidi, systematicky se připravovali na krvavý zvrat. Pomáhali k útěku nepřátelům lidově demokratického řádu a umožňovali tak imperialistům školit nové a nové agenty, špióny a vrahy. Díky naší národní bezpečnosti byli dopadeni, další jejich zločiny znemožněny a oni sami po zásluze potrestáni.“⁷⁰

4.4 Druhá obnova skautského hnutí – rok 1968

Nastalo období Pražského jara 1968. S ním nastalo období jara i pro klatovské skauty a skautky. Setkávají se staří skauti Karel Orlíček, Richard Majer, Lubomír Pěknice – Penny a kolem nich se vytváří okruh dalších činovníků a činovnic.⁷¹ Rok 1968 je pro klatovské skauty počátek nové naděje. Skauti neváhají a obnovují jeden oddíl. Protože nejsou rádcové, pracují u družin dvojice starších skautů: Václav Sedlák – Rebel s Václavem Kučerou, Stanislav Šťastný – Akela s Richardem Majerem a Lubomír Pěknice – Penny s Viktorem Krbcem. Na pozemku Svazarmu si postavili dva velké stany, které slouží jako klubovny. Probíhá nábor nováčků, kteří se v těchto provizorních klubovnách učí skautským dovednostem.

Vzhledem k tomu, že při posledním zákazu skautské činnosti v roce 1950 museli skauti odevzdat veškerý svůj majetek, tak i příprava tábora byla tento rok velmi náročná. Ale skauti si neuměli představit léto bez táborové činnosti, a tak společnou pílí a pracovitostí se dokázali vypořádat i s těmito problémy. Stloukají podsady, shání stany, nádobí... - prostě vše pro zdar tábora. Tento rok tábořil oddíl na Královské louce u Vrácov, nedaleko Plánice.⁷² Děvčata z 1. dívčího oddílu tábořili tento rok v Újezdě u

⁶⁹ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 56

⁷⁰ MICHÁLKOVÁ, V. *Rudé právo*, ze dne 20. října 1952

⁷¹ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 28

⁷² JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 29

Plánice. Tábor vedla Jana Fíková.⁷³ Skauti si na táboře osvojili mnoho skautských dovedností, a tak se po návratu z tábora vrhají s nadšením do nové práce. Protože přišlo mnoho nováčků, bylo rozhodnuto přeměnit družiny na oddíly. V té době již pracoval 2. oddíl vedený Jarkou Karlem, a tak z tohoto původního oddílu vznikl 3. oddíl s Václavem Sedlákem – Rebelem a Václavem Kučerou v čele, dále 4. oddíl s Richardem Majerem a Stanislavem Šťastným – Akelou. U 1. oddílu zůstal Lubomír Pěknice – Penny a Viktor Krbec. Družina těch nejstarších chlapců se rozdělila do oddílů.

Zároveň oddíly získaly novou klubovnu – starý domek na okraji Škodovky, který měl 3 místnosti. A tak měl každý oddíl svou místnost. Ovšem, než se z toho staly opravdu klubovny, měli skauti opravdu spoustu práce, ale vánoční besídka byla již v krásných upravených klubovnách.

Oddíly pokračovaly ve své práci a již na jaře roku 1969 se započalo s plánováním dalšího tábora. Bylo dohodnuto, že výše zmíněné oddíly pojedou na tábor společně. Místo pro táboření si skauti našli na Vydře u starého modravského mostu, na počátku Vchynickotetovského plavebního kanálu.⁷⁴ Děvčata tento rok táboří opět pod vedením Jany Fíkové v Amálině údolí u Kašperských Hor.⁷⁵

Začal nový skautský rok, rok 1970, a všechny klatovské oddíly se připravovaly na výstavu, která proběhla od 11. do 19. dubna 1970 ve Vlastivědném muzeu v Klatovech u příležitosti 25. výročí osvobození ČSSR a k 50. letům trvání Junáka na Klatovsku. Byla to tehdy velká sláva. Vernisáže této výstavy se zúčastnil i náčelník Junáka Dr. Rudolf Plajner. Výstava byla instalována v pavilonu muzea a před vchodem byla postavena nefalšovaná táborová brána i s věží.⁷⁶

Tento rok je také rokem posledních svobodných táborů na dalších 20 let. Klatovské oddíly táboří samostatně na různých místech Šumavy: u Lešišova, u Zavlekova, ve Sluhově, u Zborov a na Hnačově. Skauti končí svoji činnost vánoční besídkou a pak již přichází opět zákaz skautingu a odevzdání veškerého majetku pionýrům.⁷⁷

4.5 Ilegální činnost skautů v letech 1970 – 1989

Rok 1970 byl rokem tzv. politické normalizace. Skauti neopomenuli své povinnosti a skautský slib. Za obtížných okolností se scházeli, za obtížných podmínek si připomínali minulé léta. Vytvořili skupiny, které trvale žily skautskými ideály. Činovníci těchto skautských oddílů se začali scházet a žili pod junáckou vlajkou až do listopadu 1989.

⁷³ 1. DÍVČÍ ODDÍL TÁBORNÍK. *Králováček do kapsy*. Klatovy: Středisko Královák, 1997. ISBN neuvedeno. s. 4

⁷⁴ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 29 - 31

⁷⁵ 1. DÍVČÍ ODDÍL TÁBORNÍK. *Králováček do kapsy*. Klatovy: Středisko Královák, 1997. ISBN neuvedeno. s. 4

⁷⁶ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 31

⁷⁷ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 29 - 30

V průběhu let vypracovali organizační schéma budoucího skautského hnutí v Klatovech.

1. oddíl Červený Blesk, kterému velel Lubomír Pěknice – Penny pokračuje v činnosti pod hlavičkou Okresního domu pionýrů a mládeže.⁷⁸ Penny se domluvil se skupinovou vedoucí pí. Mužíkovou, že oddíl přejde jako turistický do její skupiny s tím, že nikdo nebude ovlivňovat program a práci oddílu, který si ponechal název Červený Blesk. Chlapci pochopili tuto fintu a byli bezvadní.⁷⁹ Oddíl dál žil skautským životem sice už ne pod skautskou lilií, ale skautský duch zde vládl pokud možno dál.⁸⁰

Dalším oddílem, který se nechtěl smířit s ukončením své skautské činnosti, byl 4. chlapecký oddíl Šipka, který svůj poslední svobodný tábor prožívá nedaleko Zborov v údolí Svornosti. Toto místo si vybrali roveři 4. oddílu nejen k táboření, ale i pro svůj další skautský život, pro svá setkávání. Po skončení tábora zůstala stát táborová kuchyně a z té postupně chlapci vybudovali chatu Kolibu. Ta se přes všechny potíže stala pro hochy skautskou základnou, kde se setkávají při různých příležitostech až do roku 1989.⁸¹

Také děvčata z 1. dívčího oddílu Táborník přešla v roce 1971 po ukončení skautské činnosti pod hlavičku Okresního domu pionýrů a mládeže. Zde utvořila svůj vlastní oddíl a dál žila svým životem se skautingem v srdci. Oddíl a také tábory vedla v letech 1971 – 1975 sestra Marta Bauerová, v letech 1976 – 1978 pak bratr Viktor Krbec. V tomto oddíle působila děvčata ze světluškovského roje a pár skautek. To nejlepší, co v oddíle v předchozích letech bylo. Parta dětí byla perfektní, parta rodičů, většinou také skautů, ještě lepší. Ošklivá doba měla pro oddíl přece jen něco dobrého – perfektní jednotu a pospolitost.⁸²

4.6 Třetí a poslední obnova skautingu – rok 1989

Po „sametové revoluci“ v listopadu 1989 začínají - nejen klatovští - skauti znovu. Stejně jako v roce 1945 a 1968 bez majetku a s holýma rukama. Zato však s velkým nasazením a s obrovskou nadějí, že toto znovuoživení skautské činnosti nebude zas jen na pár let.

Na 2. prosince 1989 bylo svoláno shromáždění skautských činovníků do Městské knihovny v Praze. Odtud zaznívá výzva ke znovuzahájení činnosti a urychlené obnově

⁷⁸ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 30

⁷⁹ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 34

⁸⁰ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 30

⁸¹ Tamtéž, s. 30

⁸² 1. DÍVČÍ ODDÍL TÁBORNÍK. *Králováček do kapsy*. Klatovy: Středisko Královák, 1997. ISBN neuvedeno. s. 4 - 5

Junáka.⁸³ Klatovští činovníci se setkávají koncem listopadu a i přes protesty některých „opatrníků“ bylo rozhodnuto, že se do Prahy pojede. S velkým očekáváním vyjela do Prahy skupina klatovských skautů ve složení Václav Kučera, Stanislav Šťastný – Akela, Zdena Kozáková – Žabi a Lubomír Pěknice – Penny. Ze všech koutů naší vlasti se sjelo na shromáždění do Městské knihovny takové množství skautů, že nebylo možné se do budovy ani dostat.⁸⁴

11. ledna 1990 se schází v Okresním kulturním středisku na Rybníčkách v Klatovech skupina 80 starších a mladších činovníků. Zde se stává velitelem střediska Klatovy Stanislav Šťastný a Miloslav Mašek je pověřen sestavením prozatímní Okresní rady Junáka. Jsou ustanoveny pracovní skupiny. Hospodářská a materiálová pro zajištění návratnosti majetku, získání kluboven a finančních prostředků: Irena Bosáková – Jílková, Miloslav Mašek, Zdena Kozáková, Ladislav Šrámek, Libor Berger, Viktor Krbec, Václav Sedlák, Josef Flašar, Václav Kučera a Karel Kunca. Organizační skupina měla za úkol nábor nováčků, strukturu družin a oddílů a také kurzy. Toto měli nastarosti Táňa Rudolfová, Marta Bauerová, Věra Haladová, Václav Sibartl, Karel Kliment, Jiří Dio, Ivan Baroch, Vladimír Janoušek, Jaroslav Hostaš a Ivana Gabrielová. Skupinu, která zajišťovala kroje a výzbroj, měli na starosti MUDr. Richard Majer, Josef Flašar, Václav Sedlák, Stanislav Dubský a Karel Kozák.⁸⁵

Prodejna Antikvariátu, kde pracoval Karel Kliment – Čigi, se stala místem, kde se soustřeďují všechny přihlášky nových chlapců a děvčat. Nastává mravenčí práce. Nejdříve byli rozděleni činovníci k oddílům. Poté byly rozděleny děti do jednotlivých oddílů. Ke každému novému vedoucímu oddílu – většina z nich byly světlušky a vlčata z let 1968 – 1970 – si přisedl někdo ze starších skautů a pak se třídily přihlášky až do večera. Byly vytvořeny čtyři chlapecké oddíly a dva oddíly děvčat. K těm však bylo málo činovníků. A tak oddíly, které vznikly, měly i přes 70 skautek.

Vedoucí oddílů se seznamují se svými dětmi a přitom vybírají ty, u nichž je předpoklad, že budou dobrými rádci. Uskutečňují se první družinové schůzky, rozbíhají se rádcovské kurzy, které si organizují sama střediska. Ve všech oddílech se usiluje o to, aby byly děti dobře připraveny na první tábor. S tábory se počítá s naprostou samozřejmostí hned od počátku prvních schůzek a setkání. Dokázalo se téměř nemožné, po necelých 4 měsících se tábory, kterých se zúčastnilo na 600 dětí s 80 činovníky, rozběhly a vydařily se! Stmelily kolektivy a mladé činovníky naučily práci s dětmi. Děti se pak učily nejen šikovnosti, ale i snášenlivosti. A ta má v kolektivu svou nezastupitelnou úlohu.⁸⁶

⁸³ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 31

⁸⁴ JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno. s. 35

⁸⁵ MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno. s. 31

⁸⁶ Tamtéž, s. 32

Od tohoto posledního znovuoobnovení trvá skautská činnost s menšími organizačními změnami v Klatovech dodnes. V průběhu let vznikají nové mladé oddíly, některé zanikají převážně z důvodu slučování několika oddílů dohromady. Skautská myšlenka ale zůstává. Stále se oddíly snaží vychovat své členy k připravenosti všeho druhu, k připravenosti vypořádat se se všemi obtížemi v životě, v přírodě i ve společnosti, k připravenosti čelit všemu zlu, překážkám a nesnázím. Stále je snaha, aby i rodiče dětí vnímali skauting jako kompetentní organizaci s jasným výchovným posláním, která jim nabízí pomoc s výchovou jejich dětí a zábavnou formou připravuje děti na smysluplné prosazení se ve společnosti.⁸⁷

5. Skautské hnutí v současnosti

5.1 Současnost českého skautingu

Od dob založení skautingu v Čechách uplynulo více než 100 let. Za tuto dobu prošel skauting mnoha těžkými obdobími a musel čelit změně společenských podmínek a také poklesu skautské základny. Hledání cest, jak vést skauting dále, vyústilo v přijetí dokumentu *Charta českého skautingu*, vydaného v roce 2005, který ukotvil neměnné základy, na nichž Junák stojí, a otevřel cesty pro změny v programu.

Ty se začaly velmi rychle uskutečňovat pod názvem *Nový výchovný program* a přinesly a přinášejí zásadní proměnu skautského programu pro všechny věkové kategorie. Praktickým výsledkem práce na Novém výchovném programu jsou výrazně proměněné stezky pro vlčata, světlušky, skauty a skautky, které jsou hlavním výchovným nástrojem příslušného věku. Při pohledu na stoletou minulost se dá říci, že změny posledních několika let jsou tak rozsáhlé, že překračují veškeré proměny, kterými český skauting prošel v předchozích letech. Co se ovšem nezměnilo, jsou hodnoty, na kterých skauting stojí, popsané jeho posláním, principy a skautskou metodou. Vše ostatní je otevřeno tak, aby připravovalo na život v současném a budoucím světě. Soudě podle odezvy v hnutí a zastavení poklesu členské základny plní nový program své cíle.⁸⁸

V současné době je Junák největší výchovnou organizací u nás. Registrováno je přes 53 tisíc členů ve 2 093 oddílech. K tomu hnutí podporuje přes 12 tisíc dobrovolníků.⁸⁹

⁸⁷ ŠTĀSTNÝ, S., PhDr. SOUKUP, J. *Skauting pod Černou věží*. Klatovy: b. n. 2007. ISBN neuvedeno. s. 13

⁸⁸ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 978-80-204-2622-2. s. 224

⁸⁹ JUNÁK – ČESKÝ SKAUT, z. s., [online], Praha 2016. Dostupné na WWW. <<http://skaut.cz/skauting/o-skautingu/fakta-cisla>>

5.2 Současnost klatovského skautingu

Stejně tak, jako skauting v Čechách, prožívá i klatovský skauting v současné době nejdelší souvislé období své svobodné činnosti. Toto období od „sametové revoluce“ s sebou přináší i spoustu společenských změn. Nejdůležitějším problémem dnešní doby je rozbití mravních hodnot v celé společnosti.⁹⁰ Výchova dnešních dětí a mladých lidí je hlavně ze strany rodin tlačena do výkonu, být nejlepší, nejrychlejší, mít „ostré lokty“ a umět se prosadit ve společnosti, kolikrát za jakoukoliv cenu. Zdá se, že tato doba nepřeje tradičním hodnotám, ke kterým se skauti vždy obraceli. K hodnotám jako je pravdomluvnost, čestnost, spolehlivost, povinnost k sobě i ochota k nezištné pomoci druhým. Také velmi široká nabídka volnočasových aktivit má za následek snižování počtu členů ve skautských oddílech. Jak se s tímto vyrovnávají skautské oddíly v Klatovech? Nabízejí dětem pouze zábavně vyplněný volný čas anebo se stále snaží, po vzoru skautských předků, předávat dětem tradiční hodnoty, které jsou vyjádřeny ve skautském zákonu a slibu, a postupně je naučit, že je možné podle nich žít i v každodenním životě?⁹¹

Pro zmapování situace skautingu na Klatovsku a pro odpověď na klíčové otázky mé práce uvedené v úvodu jsem zvolila formu rozhovorů se skautskými činovníky a činovnicemi. Pro rozhovory jsem oslovila sedm skautů a skautek, kteří v určitém období vedli aktivní skautský život a plně se věnovali výchovné práci s dětmi v klatovských skautských oddílech.

Období nejaktivnější skautské činnosti byla u všech mnou oslovených skautů odlišná. Dva z nich si prožili své skautské začátky již po druhé světové válce a pak v činnosti pokračovali i v době druhé obnovy organizace v roce 1968. V této době se do aktivního skautského života zapojili i další tři dotázaní. Skauting je oslovil natolik, že ani v roce 1970, kdy byl Junák u nás z moci úřední opět zakázán, nepřerušili svou činnost úplně. Nevzdali se své skautské myšlenky a někteří přešli se svým oddílem pod jednotnou dětskou organizaci, kde dál ilegálně žili svým skautským životem. Všichni tři se pak společně zasloužili i o poslední obnovu organizace v roce 1989, stáli u zrodu nové etapy Junáka v Klatovech a hlavně všichni tři působili ve vedení znovuoobnověných skautských oddílů. V této době se k činnosti přidává další mladá generace skautů, ze které jsem pro svou práci oslovila dva členy organizace, kteří pracují ve vedení skautských oddílů dodnes.

V úvodu všech rozhovorů jsem se zajímala o to, co bylo tou hlavní silou, která přiměla oslovené skauty a skautky stát se členy skautské organizace. V několika případech mnou oslovených respondentů bylo tím hlavním důvodem pokračování v rodinné tradici, kdy některý z rodičů již v dřívější době skautoval a oni sami měli o skautingu jasnou představu z vyprávění či četby skautských knih. V ostatních případech

⁹⁰ BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec: Skauting, 1991. ISBN 80-85421-02-X. s. 9

⁹¹ Tamtéž, s. 10

hrála hlavní roli touha. Ať již to byla touha po kamarádství, poznávání přírody, hledání neznámého či touha po dobrodružství, které do té doby znali všichni jen z četby knih převážně pana J. Foglara, J. Verna, K. Maye či E. T. Setona.

Co se týká otázky hodnot, které jsou ve výchově ve skautském oddíle nejdůležitější, panují mezi oslovenými podobné názory. Shodují se na tom, že skauti mají svůj zákon a těchto deset bodů je nutné uplatňovat při výchově dětí v oddílech. Vyzdvihují kamarádství, schopnost žít v kolektivu, žít pro ostatní a naučit se úctě k druhým, čestnost, pravdomluvnost, spolehlivost, kázeň, sebekázeň, ochotu pomoci druhému, ohleduplnost vůči ostatním, vzájemnou spolupráci dětí i dospělých, vzájemnou důvěru, zodpovědnost za své jednání, zodpovědnost za druhé, plnění si povinností a také nutnost naučit se žít v přírodě a v souladu s přírodou, mít na paměti, že jsme na ní stále závislí. Všechny tyto hodnoty, které převážně vychází ze skautského zákona, se také všichni snažili předávat v době svého působení v oddílech dětem. U těch, kteří stále aktivně pracují ve vedení skautských oddílů, trvá tato snaha dodnes. Nutno říci, že při porovnání těchto hodnot s těmi, které měli na mysli naši zakladatelé, ať již to byl Ernest Thompson Seton, Robert Baden-Powell či Antonín Benjamín Svojsík, nezaznamenáme téměř žádné rozdíly.

Ale je skauting v Klatovech stále stejný, jako tomu bylo před sto lety? V rámci rozhovorů jsem se zajímala o to, jak tito činovníci vnímají dnešní skauting a práci skautských oddílů. Zda se skautská výchova dětí a mládeže podobá té, kterou hlásali naši zakladatelé, či zda se v něčem odlišuje.

Poznatků o tom, že se skauting odlišuje od doby minulé, jsem díky rozhovorům získala několik: Převážně starší skauti vytýkají dnešním oddílům, že v nich chybí družinový systém, který vždy byl a měl by být i nadále základem oddílu.⁹² Je to jistě dáno i tím, že některé dnešní oddíly se potýkají s malým početním stavem členů, aby družiny mohly vůbec existovat. Také vnímají, že dříve byly oddíly více spjaty s přírodou. Naši zakladatelé přece hlásali návrat k přírodě a většina dnešního skautského života se odehrává v klubovnách. Dnešní děti nechodí na výpravy do přírody tak často, jako tomu bylo v minulých dobách.⁹³

Skautská výchova v oddílech je zákonitě jiná, než bývala před sto lety. Jedním z hlavních důvodů je ten, že se změnila doba. Srovnání tedy není úplně možné. Za to dlouhé období nastal velký technický pokrok, který se projevil úplně ve všem. I do skautingu je potřeba tento pokrok začlenit.⁹⁴ Ale pokud možno s mírou, aby děti mezi sebou díky technice a sociálním sítím neztratily osobní kontakt, mluvené slovo, soudržnost a radost ze společné činnosti a společných zážitků.⁹⁵

⁹² Příloha I., přepsaný rozhovor s Taťánou Rudolfovou

⁹³ Příloha III., přepsaný rozhovor s Viktorem Krbcem

⁹⁴ Příloha I., přepsaný rozhovor s Taťánou Rudolfovou

⁹⁵ Příloha II., přepsaný rozhovor s Martou Bauerovou

A nezměnila se pouze doba, i děti jsou dnes jiné. Jsou sice samostatnější, dříve dospívají, žijí volnějším způsobem života,⁹⁶ ale jsou některé také méně ukázněné, což narušuje práci ostatním.⁹⁷ Jak ale můžeme chtít od dětí v oddílech kázeň, když z domova k ní nejsou vedené.⁹⁸ V současné době se také potýkáme s leností dětí, s neochotou překonat své pohodlí pro společnou věc.⁹⁹ Z dnešního skautského života téměř vymizela práce, která bývala dříve přirozenou součástí skautských aktivit. Dnes jsou děti zvyklé, že jim rodiče přichystají veškerý komfort a oni nemají potřebu se o něco snažit, o něco usilovat, bojovat či si něco odepřít. Mnohé děti se s prací poprvé v životě setkávají až na táborech. Seznamují se například s pilou, sekerou či drátěnkou na mytí nádobí. Tuto někdejší „dětskou“ práci za ně doma obstará myčka. Rodiče jim navíc nenajdou alternativní povinnost, takže děti vyrůstají v představě, že normální je nepracovat. Leckteré oddíly hledají náplň činnosti pro své odrostlé členy, kteří se rádi vracejí, a nalézají je v ulehčení práce samotných dětí. Děti pak sice mají více času na program, ale ztrácejí tak příležitost pro svůj růst, který jim práce přináší.¹⁰⁰

Dnes je skauting masovou organizací, která má největší počet členů v republice, ale kdysi býval skauting organizací výběrovou, kdo se nepřizpůsobil a neplnil své povinnosti, i když mu byla dána možnost nápravy, musel z oddílu odejít.¹⁰¹ Dnes je těžké jasně vymezit hranici, které děti v oddíle už nejsme schopni akceptovat. Není přece smyslem skautské činnosti suplovat sociální organizace, jako jsou nízkoprahové kluby a centra.¹⁰²

Skauting se přirozeně musí vyvíjet tak, jak se vyvíjí okolí, ve kterém funguje. I přes všechny tyto odlišnosti se většina tázaných shoduje na tom, že duchovní rozměr skautingu, jeho hodnoty, postoje, pravidla a zásady zůstávají. A to je vlastně důkaz toho, že skauting jako celek je velice nadčasová záležitost.¹⁰³ Ještě jedna zásada je pro skauting velice důležitá po celé století a to je skutečnost, že skauting se nezabývá politikou, je nestranný.¹⁰⁴

Klíčová období pro rozvoj skautingu na Klatovsku vnímají všichni velice podobně. Jistě je velmi důležitý rok 1914, kdy byl skauting v tomto místě založen, a pak také všechna období znovuoživení Junáka. Ať již to byl rok 1945, 1968 či 1989. I když všechna tato období byla nesmírně důležitá, ráda bych vyzdvihla rok 1968. Kdyby tehdy nedošlo k obnovení skautingu, tak by nevznikla nová generace skautů, kteří pak v roce 1989 dokázali rychle reagovat a obnovit činnost Junáka. Kdyby v naší historii chybělo

⁹⁶ Příloha VII., přepsaný rozhovor s Evou Hružovou

⁹⁷ Příloha III., přepsaný rozhovor s Viktorem Krbcem

⁹⁸ Příloha I., přepsaný rozhovor s Taťánou Rudolfovou

⁹⁹ Příloha II., přepsaný rozhovor s Martou Bauerovou

¹⁰⁰ BALÍK, S. *Týdeník ECHO*. Praha: Echo Media, 2015, ISSN 2336-4971. 1x týdně

¹⁰¹ Příloha III., přepsaný rozhovor s Viktorem Krbcem

¹⁰² Příloha V., přepsaný rozhovor s Kateřinou Vágnerovou

¹⁰³ Tamtéž

¹⁰⁴ Příloha VI., přepsaný rozhovor s Jaroslavem Hostašem

období skautingu v letech 1968 – 1970, vznikl by velký generační odstup a to by mohl být velký problém při obnově činnosti v roce 1989.¹⁰⁵

Osobností, které se zasloužili o rozvoj skautingu na Klatovsku, bylo nespočet. Za zmínku jistě stojí Antonín Benjamín Svojsík, jehož přednáška v klatovské sokolovně měla zásadní vliv na vznik skautingu v Klatovech. Jednou z nejdůležitějších osobností, která stála u zrodu skautingu u nás, byl profesor klatovského gymnázia František Nachtman.¹⁰⁶ Pak to byli také vůdci oddílů a středisek. Z nich bych vyzdvihla jména Lubomír Pěknice, Viktor Krbec, Stanislav Šťastný, Richard Majer, Táňa Rudolfová, Irena Jílková, Jana Fíková, Jaroslav Kortus, Antonín Celerýn, Emanuel Kocum, Zdena Kozáková, Zdeněk Kovářík, Václav Sedlák, Marta Bauerová a mnozí další.

V závěru mých rozhovorů jsem se zajímala o to, čím skauting přispěl u oslovených do jejich každodenního života, čím ho obohatil. Které skautské hodnoty je provázejí v osobním životě. Skauting dal všem hlavně spoustu zážitků, vzpomínek a mnoho opravdových přátel, někteří díky němu našli i své životní partnery. Dal jim lásku k přírodě, umění naslouchat druhým a také být ochoten druhým pomoci. Díky skautingu se z nich stali samostatní, rozhodní a spravedliví lidé, kteří si zachovávají svůj optimismus a neztrácejí chuť do života ani v pokročilém věku. Snahu udržet si svůj elán a „nezrezivět“ na duchu.

Skauting v dospělosti vnímají jako životní postoj. Je to srovnatelné s vírou – buďto člověk věřící je nebo ne, stejné je to i s přesvědčením skautským. Buďto člověk skautem je, anebo není. Do života jim dal jasné rozlišení dobra a zla, pokoru, otevřenost – vlastnosti důležité pro dosahování úspěchu v jakémkoli oboru a odvětví lidské činnosti.¹⁰⁷

Rozlišit, které skautské hodnoty jsou v životě člověka nejdůležitější, není snadné. Stejně tak, jako se nedá říci, který z bodů zákona je více důležitý a který méně. Je to naprosto vyrovnaný soupis zásad, kterým by se měl skaut řídit a praktikovat ho v každodenním životě. A vlastně by ho měl naplňovat každý slušný člověk.¹⁰⁸

Posláním Junáka je podporovat rozvoj osobnosti dětí a mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k sobě samým, bližním, vlasti, přírodě a celému lidskému společenství.

Chce vychovávat zdatné, všestranně rozvinuté a vnímavé lidi s úctou k tradičním hodnotám a mravním zásadám v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí lordem Robertem Baden – Powellem a zakladatelem českého skautingu profesorem Antonínem Benjamínem Svojsíkem. Junák je

¹⁰⁵ Příloha VI., přepsaný rozhovor s Jaroslavem Hostašem

¹⁰⁶ Tamtéž

¹⁰⁷ Příloha V., přepsaný rozhovor s Kateřinou Vágnerovou

¹⁰⁸ Příloha VI., přepsaný rozhovor s Jaroslavem Hostašem

společenstvím, v němž čest, přátelství, ušlechtilost, zdatnost, nezištnost a odvaha patří k těm nejvyšším hodnotám.¹⁰⁹

A já pevně věřím, že i přes všechny odlišnosti, které pramení hlavně ze změn ve společnosti, se skauting stále ubírá k tomuto cíli a snad i v budoucnu ubírat bude dál.

¹⁰⁹ *Historie dívčího skautingu na Klatovsku*. Klatovy: Dívčí kmen Junáka Klatovy, 2008. ISBN neuvedeno

Závěr

Cílem mé práce bylo objasnit, zda hodnoty, které považovali zakladatelé skautského hnutí za stěžejní, mají své aktuální místo i v dnešní době pro skauty na Klatovsku. Snažila jsem se zjistit, zda základní skautské hodnoty a myšlenky skautingu, které byly důležité pro zakladatele skautského hnutí před více než sto lety, jsou i v současnosti předávány dětem v klatovských skautských oddílech.

V první kapitole své práce jsem se věnovala skautingu v teoretické rovině. Snažila jsem se vymezit definici skautingu, jeho základní principy a ideové pilíře, kterými jsou skautský slib a zákon. Skautský zákon považuji za základní hodnotový systém celého hnutí, proto jsem, pro jeho větší pochopení, jednotlivé body vysvětlila. V této kapitole jsem se dále ještě věnovala teorii skautských hodnot, ideálů a základních myšlenek skautingu.

Druhá kapitola mé práce je věnována historii a počátkům světového skautingu. Zde jsem se snažila najít předchůdce skautské myšlenky a dále jsem se zaměřila na dva základní směry: americký – založený Ernestem Thompsonem Setonem a anglický – na jehož počátcích stál Robert Baden – Powell. I když se tyto dvě osobnosti ve svém pohledu na výchovu dětí a mládeže v základních otázkách shodovali, v některých dílčích názorech, např. na metody výchovy, měli názor zcela odlišný. Přesto dílo obou těchto skautských velikánů zásadně ovlivnilo podobu českého skautingu.

V další kapitole jsem se zaměřila na zmapování počátků a historie českého skautingu, díky němuž se hnutí rychle šířilo do všech koutů naší země. Na úplném počátku zde stálo několik skautských osobností, za chlapecký kmen bych ráda zmínila Antonína Benjamína Svojsíka, Františka Hofmeistera a Jana Hořejšího. Předchůdkyní skautské myšlenky a výchovy dívek byla Popelka Biliánová. U samého zrodu dívčího kmene pak stála Vlasta Štěpánová (později provdaná Koseová) a Anna Berkovcová, která byla zvolena předsedkyní dívčího odboru spolku Junák – český skaut, který pak také až do roku 1918 vedla.

Ve čtvrté kapitole jsem popsala počátky a důležité historické mezníky v životě skautského hnutí na Klatovsku. Za nejdůležitější historické okamžiky považují skauti z Klatov založení hnutí v roce 1914, pak období po II. světové válce, což byla první obnova Junáka, která trvala bohužel jen do roku 1949. Pak byla organizace z rukou vládnoucí strany zakázána a dalšího znovuoživení činnosti se dočkala až v roce 1968. Také bohužel jen na krátký čas, pouze do roku 1970. V této době se skauti nesmířili se zákazem, čehož je důkazem i rozsáhlá ilegální činnost po roce 1970. V této době se skauti navzájem podporovali a udržovali v naději, že skautskému životu v Klatovech snad nebude definitivní konec. Další obnovení skautského hnutí přišlo až po pádu komunismu v roce 1989, kdy se během prvních dnů od „sametové revoluce“ rozjíždí nespočet setkání a shromáždění skautských činovníků, zakládají se nová střediska, vznikají oddíly, probíhají náborů nováčků. Veškerá nahromaděná energie a touha po

společné činnosti za posledních bezmála dvacet let se dere napovrch, aby znovu probudila k životu dlouho potlačovanou skautskou činnost, která vede mladého člověka na cestě osobního růstu, vede ho k připravenosti všeho druhu – k připravenosti vypořádat se s veškerými obtížemi v životě, v přírodě i ve společnosti, k připravenosti čelit všemu zlu, překážkám a nesnázím.

V následující kapitole se již věnuji výsledkům svého zjištění, zda skautské hodnoty, které považovali za důležité naši předci a zakladatelé, jsou aktuální i pro dnešní dobu a zda jsou tyto hodnoty stále předávány dětem ve skautských oddílech v Klatovech. Pro zjištění těchto skutečností jsem zvolila metodu rozhovorů se skautskými činovníky a činovnicemi, kteří se v době své aktivní činnosti věnovali výchovné práci s dětmi a mládeží ve skautských oddílech.

Cíl mé práce, který jsem si stanovila, byl splněn. Na základě odpovědí z rozhovorů, které jsem vedla se sedmi skautskými vedoucími, jsem zjistila, že i když doba je dnes jiná, než před sto lety, a ani technický pokrok, který se projevil ve všech oblastech lidského života, nelze zastavit a zákonitě musel ovlivnit i činnost skautského hnutí, zůstává hodnotový systém stále stejný. Vzhledem k tomu, že základní hodnoty skautského hnutí jsou dány skautským slibem a zákonem a tímto se řídí vůdci dnešních oddílů stejně tak, jako před sto lety, je možné říci, že skautské myšlenky, postoje, pravidla a zásady jsou stejné již celé století. A to je vlastně důkaz toho, že skauting je záležitostí nadčasovou.

Má práce vypovídá o skautské činnosti klatovských oddílů z pohledu dospělých členů. Jak stejnou situaci vnímají děti ze skautských oddílů, by bylo jistě zajímavé zpracovat. Ale to by již bylo téma pro jinou práci. Stejně tak zpracování uplynulých sto let skautingu v Klatovech z historického pohledu. Při hledání informací důležitých pro mou práci jsem narazila na krátký novinový článek z Klatovských listů, uložený ve Vlastivědném muzeu v Klatovech, kde byla zmínka o táboření několika chlapců pod vedením Františka Nachtmana již v roce 1913. Zpráva bohužel neuváděla, zda šlo již o počátky skautské výchovy, či zda se jednalo pouze o náhodný jev. Pokud by se podařilo objasnit, že byl tento tábor postaven na skautské myšlence, a tuto zprávu doložit z důvěryhodných zdrojů, byla by to přelomová informace, která by dokazovala, že skauting na Klatovsku se rozvíjel ještě před návštěvou českého zakladatele skautského hnutí Antonína Benjamína Svojsíka. I tahle informace je však předmětem zkoumání pro další badatelskou činnost.

Má práce by mohla být prospěšná skautům, skautkám, světluškám, vlčatům i vůdcům skautských oddílů v Klatovech, a to nejen současným, ale i budoucím. Také rodičům skautských dětí by mohla ukázat skauting jako výchovný systém, který připravuje jejich děti na smysluplné prosazení se ve společnosti. A v neposlední řadě je tato práce věnována také jako vzpomínka všem klatovským skautům a skautkám, kteří se zasloužili o rozvoj klatovského skautingu.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec: Skauting, 1991. ISBN 80-85421-02-X

BŘICHÁČEK, V. *Skautský oddíl 1*. Liberec: Skauting, 1992. ISBN 80-85421-04-6

Historie dívčího skautingu na Klatovsku. Klatovy: Dívčí kmen Junáka Klatovy, 2008. ISBN neuvedeno

JUNÁK KLATOVY. *Vzpomínkový almanach*. Klatovy: Středisko Javor, 2006. ISBN neuvedeno

JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Historie skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-27-5

JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR, *Myšlenkové základy skautingu*. Praha: 2001. ISBN 80-86109-73-9

JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Vzpomínky z cest A. B. Svojsík*. Praha: Skautské deníky, 1997. ISBN 80-86-109-00-3. s. 62

MAŠEK, M., HEIDLER, M. a kolektiv autorů. *Sto let skautingu na Klatovsku 1914 – 2014*. Klatovy: b. n. 2014. ISBN neuvedeno

PALOUŠ, R. *Dobrodružství pobytu vezdejšího*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. ISBN 80-7195-052-1

Skauting. Liberec: Skautské prameny, 1995. ISBN 80-85421-16-X

SVOJSÍK, A., B. *Základy Junáctví*. Praha: Merkur, 1912. ISBN 80-7032-001-x

ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Mladá fronta a. s., 2012. ISBN 987-80-204-2622-2

ŠŤASTNÝ, S., PhDr. SOUKUP, J. *Skauting pod Černou věží*. Klatovy: b. n. 2007. ISBN neuvedeno

THOREAU, H. D., CRAMER, J. S. ed. *Walden: a fully annotated edition*. New Haven: Yale University Press, 2004. xxv, ISBN 0-300-10466-9

THOREAU, H. D. *Walden aneb Život v lesích*. Vyd. 6., V tomto překladu 2. Praha: Paseka, 2006. ISBN 80-7185-671-1

Ostatní zdroje

1. DÍVČÍ ODDÍL TÁBORNÍK. *Králováček do kapsy*. Klatovy: Středisko Královák, 1997. ISBN neuvedeno

BALÍK, S. *Týdeník ECHO*. Praha: Echo Media, 2015, ISSN 2336-4971. 1x týdně

HOSTAŠ, J. *Zamyšlení: Skauting – životní styl*. Klatovský deník, 29. 4. 2014

JUNÁK – ČESKÝ SKAUT, z. s., [online], Praha 2016. Dostupné na WWW. <<http://skaut.cz/skauting/o-skautingu/fakta-čísla>>

JUNÁK–SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR [online], Praha 2003. Dostupné na WWW.<<http://skaut.org/skauting.cr>>

Klatovské listy. 15. května 1914

KOCUMOVÁ, M. *Králováček do kapsy*. Klatovy: Středisko Královák, 1997. ISBN neuvedeno

MICHÁLKOVÁ, V. *Rudé právo*, ze dne 20. října 1952

Seznam příloh

- Příloha I. Přepis rozhovoru se sestrou Taťánou Rudolfovou
- Příloha II. Přepis rozhovoru se sestrou Martou Bauerovou
- Příloha III. Přepis rozhovoru s bratrem Viktorem Krbcem
- Příloha IV. Přepis rozhovoru s bratrem Janem Taušem
- Příloha V. Přepis rozhovoru se sestrou Kateřinou Vágnerovou
- Příloha VI. Přepis rozhovoru s bratrem Jaroslavem Hostašem
- Příloha VII. Přepis rozhovoru se sestrou Evou Hružovou

Příloha I.

V této příloze je uveden přepsaný rozhovor se členkou skautské organizace v Klatovech sestrou Taťánou Rudolfovou, narozenou v roce 1931.

1. Kdy ses stala skautkou, co tomu předcházelo, nebo co Tě k tomu vedlo? Proč ses vlastně rozhodla být skautkou?

„Já sama jsem ze skautské rodiny. Můj tatínek pracoval ve skautském hnutí již před 2. světovou válkou, přesně v letech 1936 – 1938. I můj bratr, který byl starší než já, byl také skautem. Já sama jsem se těšila, až budu také členkou, ale mezi světlušky se tehdy smělo až po dovršení osmi let. Ale když mě bylo těch vytoužených osm let, tak začala válka a vstup do skauta mi znemožnila. Proto jsem se oficiálně stala skautkou až v roce 1945 po válce. U nás doma se skautingem žilo. Mívali jsme klubovnu, kde se v zimě nedalo topit, a tak jsme schůzky mívali u nás doma.“

2. Které období skautingu považuješ ze svého hlediska za nejaktivnější?

„Určitě hned ten počátek mého působení, tj. rok 1945 – 1946, kdy jsem v oddíle byla řadovou skautkou. V roce 1947 jsem pak začala pracovat jako vedoucí světlušek. V témže roce jsem absolvovala lesní školu a od té doby jsem zůstala věrná vedení světlušek až do ukončení činnosti skautů v roce 1949. To bylo mé první velmi aktivní období. Tím druhým bylo znovuoživení v roce 1968 do roku 1970, kdy jsem vedla samostatný oddíl složený jen ze samých světlušek. Na tábor s námi jezdívalo až 36 těchto malých děvčat. Byly to krásné, ale náročné roky.“

3. Měla jsi, nebo stále máš, nějaký skautský vzor, který by ovlivnil Tvoji práci ve skautingu?

„Přímo vysloveně nějaký vzor jsem asi neměla. Snad zmíním vedoucí z Lesní školy sestru Milčicovou, to byl pro mě takový „skautský velikán“. Jinak jsem do skautingu vrůstala doma v rodině, kde jsem četla všelijaké skautské knihy a brožury, kterých jsem díky tatínkovi měla k dispozici nespočet.“

4. Jaké hodnoty jsou při výchově ve skautském oddíle pro Tebe nejdůležitější?

„Dnes ne úplně oblíbená kázeň, sebekázeň, ohleduplnost vůči ostatním, dokázat se naučit žít v kolektivu, žít pro ostatní, naučit se úctě k ostatním a také dokázat žít v přírodě a v souladu s přírodou, mít na paměti, že jsme na ní stále závislí.“

5. Které z nich jsi Ty sama předávala dětem ve svém oddíle?

„Snažila jsem se předávat všechny. Vycházela jsem ze skautského zákona, ten pro světlušky je jednodušší, má jen pět bodů, dodnes si je pamatuju: světluška je pravdomluvná, poslušná, pomáhá jiným, statečná a veselá a čistotná. Snažila jsem se

jim ho přiblížit tak, aby ho dokázaly pochopit. Také jsem po nich chtěla ukázněnost a dostat do nich takovou tu sounáležitost, aby se dokázaly k sobě navzájem a i k druhým chovat s úctou.“

6. Myslíš si, že tyto hodnoty, které jsi dětem předávala, mají svou aktuálnost i v dnešní době, pro dnešní děti?

„Všechny tyto hodnoty mají v dnešní době velikou aktuálnost. Bohužel. Protože dnes se na tyto tradiční hodnoty hodně zapomíná.“

7. Můžeš popsat, co bylo pro Tebe při výchově světlušek nejtěžší?

„Nemám pocit, že by pro mě bylo něco těžké. S rodiči byla úžasná spolupráce, s dětmi jsem pracovala ráda a milovala je. Dodnes mě to k malým dětem táhne. Ale přece jen, možná nejtěžší v této práci bylo dokázat se „snížit“ z toho vedení do té dětské duše, naučit se myslet jako ty malé děti, pochopit jejich svět a jejich myšlenky. Když chceš pracovat s malými dětmi, musíš sama být tak trochu dítětem.“

8. Tak jak vnímáš dnešní skauting a práci skautských oddílů, myslíš si, že skautská výchova dětí se podobá té, kterou hlásali naši zakladatelé (Antonín Benjamín Svojsík nebo Robert Baden Powell)? Pokud ne, v čem se podle Tebe liší?

„Mám několik poznatků. V dnešním skautingu se úplně vytrácí družinový systém. To vždycky byl a myslím, že by měl být i nadále, základ oddílu. Vídám seskupení dětí, které nejsou ani družina, ale ani oddíl. Družinu přece tvoří 6 – 8 dětí, které si sami mezi sebou zvolí svého rádce, to dnes už většinou nefunguje.“

Také nepovažuji za vhodné, aby do skautingu vstupovaly děti předškolního věku. Chápu rodinný skauting, ten považuji za přínosný, ale myslím, že předškolní věk do skautingu úplně nepatří. Na seznámení se skautingem bohatě stačí ten školní věk dítěte, od šesti let. S předškolákem si můžeš jen hrát. Možná je dokážeš naučit nějaké základní principy, ale skautský program se dá zvládnout u dětí, až když začnou trochu více chápat a to já vidím až v tom školním věku.“

Je pravda, že doba je dnes jiná, srovnání tedy není úplně možné. Za to dlouhé období nastal velký technický pokrok, který se projevil úplně ve všem. V současné době je potřeba do dnešních principů tento pokrok začlenit. Já osobně nemám při skautské činnosti ten velký technický pokrok ráda, obzvláště ne na táborech. Mobilní telefony, tablety, počítače, GPS a spousta dalších věcí podle mého na skautské tábory nepatří.“

Ještě mám jeden postřeh. Jak můžeme chtít srovnávat dnešní dobu s tou minulou. Dnes jsou děti úplně jiné a hlavně jsou jiní i jejich rodiče. Jak můžeme chtít po dětech kázeň, když z domova k ní nejsou vedené.“

9. Která časová období byla pro skauting na Klatovsku klíčová a proč? A také, které osobnosti vnímáš jako důležité pro rozvoj skautingu u nás v Klatovech?

„Já, když jsem začínala se skautingem, tak jsem žila v Domažlicích. Proto o klatovském skautingu mohu mluvit až od roku 1968. Co se týká osobností, které pamatuji z počátku mého skautování v Klatovech, tak jsme byli všichni na stejné úrovni. Byli jsme si rovni. Ale moc ráda vzpomínám na sestru Jiřinu Paroubkovou z Domažlic. Byla velmi přísná. Byla to má učitelka a také středisková vedoucí, ale můj pohled na skauting velmi obohatila.“

10. Co Ti skauting dal pro Tvůj osobní život?

„Skauting mi dal hodně. Jednak mě naučil být zodpovědnou za sebe i za ostatní, za všechny ty děti, které jsem měla na starosti. Naučil mě být spravedlivá, ono není jednoduché měřit všem dětem, ne stejně, ale spravedlivě. A také mi s ohlednutím dal spoustu opravdových životních přátel. Mám spoustu známých, ale opravdové přátele mám jen mezi skauty. Dnes jsou pro mě něco jako rodina.“

11. Jsou skautské hodnoty a ideály, které jsi přijala v době své aktivní činnosti pro Tebe důležité i dnes, ve Tvém každodenním životě?

„Jsou pro mě velmi důležité. A čím jsem starší, tím jsou pro mě důležitější o to víc. Nejvýrazněji asi vnímám pochopení pro druhé, umění žít v kolektivu. A také zachovat si optimismus, neztratit chuť do života, „nezrezivět“ na duchu a udržet si životní elán – to všechno mi dal právě skauting.“

Příloha II.

V této příloze je uveden přepsaný rozhovor se členkou skautské organizace v Klatovech sestrou Martou Bauerovou, narozenou v roce 1945.

1. Kdy ses stala skautkou? Co tomu předcházelo, nebo co Tě k tomu vedlo? Proč ses rozhodla být skautkou?

„Skautkou jsem se stala v roce 1967, jednak proto, že můj otec, který v té době již nežil, býval skautem. Skautoval již v roce 1923 v Nepomuku, kde také absolvoval Lesní školu. Díky němu jsem o skautingu věděla hodně. A pak také proto, že můj nadřízený v práci, MUDr. Jaroslav Kortus, byl skaut, dokonce tehdejší střediskový náčelník. A já tak pro skauty díky němu také pracovala a jemu pomáhala s jeho skautskou činností.“

2. Které období skautingu považuješ ze svého hlediska za nejaktivnější?

„Nejaktivnější byla asi dvě období. To první bylo od roku 1967 do roku 1970 a to druhé po roce 1989. Každé bylo úplně jiné, ale do obou jsme šli tenkrát „rovnou po hlavě“. V tom prvním období jsme vycházeli jen z toho, co bylo zaběhnuté, co už fungovalo, co nám naši předchůdci zanechali. V tom druhém období jsem již vnímala modernost té doby. Zde bylo nutné přizpůsobit skautskou činnost té modernější době. Ale ani v mezidobí od roku 1970, kdy byl skauting zakázán, jsme se skautské myšlenky nevzdali. V roce 1970 jsem přešla s celým svým skautským oddílem pod jednotnou dětskou organizaci, kde jsme dál žili skautským životem. To, že tato naše činnost byla ilegální, zakázaná, nás hodně stmelilo. Dodnes na to děvčata z mého bývalého oddílu vzpomínají.“

3. Měla jsi, nebo stále máš, nějaký skautský vzor, který by ovlivnil Tvou práci ve skautingu?

„Vzorů bylo více. V Klatovech to byly převážně zakladatelky Marie Kocumová a Mařenka Kostrounová. Ale úplně nejvíc mě ovlivnila a můj největší vzor byla Vlasta Macková – čestná náčelní ve výslužbě. Naše přátelství trvá dodnes. Je to člověk, kterého si velmi vážím. Dnes je jí už 95 let.“

4. Jaké hodnoty jsou při výchově ve skautském oddíle pro Tebe nejdůležitější?

„Nejdůležitější pro mě je čestnost, spolehlivost a taková ta ochota pomoci druhému. S tou jsem se třeba já sama setkala ve chvíli, kdy mě vyhodili z práce. Ti, kdo stáli při mně a podali mi tu opravdovou pomocnou ruku, byli jenom skauti. Do dvou dnů od propuštění jsem od nich měla několik nabídek k práci.“

5. Které z nich jsi Ty sama předávala dětem ve svém oddíle?

„Snažila jsem se je naučit poctivostí, ochotě pomoci, kamarádství a spolehlivostí. Ne vždy se mi to dařilo.“

6. Myslíš si, že ty hodnoty, které ses snažila dětem v oddíle předat, mají svou aktuálnost i v současné době, pro dnešní skauty?

„Určitě, rozhodně, k tomu není, co jiného dodat.“

7. Můžeš popsat, co bylo pro Tebe při výchově dětí ve skautském oddíle nejtěžší?

„Nejtěžší pro mě bylo zjištění, že jsou některé děti neskonale líné. Nedokážou překonat svoji lenost a pohodlí pro společnou věc. Mluvím teď hlavně o současné době. Když to srovnávám s dětmi, které jsem měla v oddíle v dřívější době, okolo roku 1968, je to diametrálně rozdílné. S takovou neochotou a leností jsem se dříve nikdy neseťkala.“

8. Tak, jak vnímáš dnešní skauting a práci skautských oddílů, myslíš si, že skautská výchova dětí a mládeže se podobá té, kterou hlásali naši zakladatelé (A. B. Svojsík, R. B. Powell)? Pokud ne, v čem se podle Tebe liší?

„Moc se dnešní skauting tomu, co hlásal A. B. Svojsík nepodobá. Ti byli víc spjatí s přírodou, víc se dokázali o to společné podílet, dnes chybí ten vztah. Ten pravý přátelský a soudržný. Dříve jsme se scházeli při jakékoli příležitosti a hlavně proto, že jsme chtěli být spolu, chtěli jsme mít tu společnou činnost. Často jsme jezdili do přírody, pomáhat, třeba uklízet a čistit studánky, moc nás to spojovalo. Dnes se děti setkávají pouze v klubovnách při pravidelných schůzkách, ale mezi sebou moc důvěrné vztahy nemají. My jsme mívali spoustu společných zážitků, to mně přijde, že dnes chybí.“

Také mně vadí, že se vytrácí ta soudržnost. Dnes je všechno přetechnizované. Mobilní telefony, emaily a sociální sítě dnes úplně zahubily to důležité mezi lidmi a hlavně mezi dětmi a to je osobní kontakt a mluvené slovo.“

9. Která časová období byla pro skauting na Klatovsku klíčová a proč? A také, které skautské osobnosti vnímáš jako důležité pro rozvoj skautingu u nás v Klatovech?

„Klíčová byla období znovuoživení po zakázané činnosti. Také skautská výstava, kterou skauti zorganizovali v roce 1969, byla pro klatovský skauting velmi významná. Podíleli se na ní snad všichni členové organizace v Klatovech a velmi nás stmelila dohromady. Takové ohromné nadšení pro společnou věc jsem od té doby nezažila.“

Co se týká osobností, které udělali hodně pro klatovský skauting, myslím, že to byli hlavně vůdci oddílů. Nerada bych na někoho zapomněla, ale určitě za zmínku stojí Lubomír Pěknice – Penny, Viktor Krbec, Standa Šťastný, Richard Majer, Táňa Rudolfová, Irena Jílková, Jana Fíková. A také samozřejmě střediskové vedení. Tam spoustu práce odvedl Jaroslav Kortus, Emanuel Kocum, Zdena Kozáková. Ta sice nebyla střediskovou náčelní, ale o rozvoj skautingu v Klatovech se zasloužila velmi.“

10. Co Ti skauting dal pro Tvůj osobní život?

„Velkou spoustu kvalitních přátel, na které se mohu spolehnout.“

11. Jsou skautské hodnoty a ideály, které jsi přijala v době své aktivní činnosti pro Tebe důležité i dnes, ve Tvém každodenním životě? A které nejvíce?

„Samozřejmě, že ano. Nejvíce asi ochota pomoci druhým. Toho si cením nejvíce. A také je pro mě dnes důležité těm starším oplatit pomoc, kterou oni kdysi dali mě. Vždyť mým kamarádkám je dnes 80 a více let.“

Příloha III.

V této příloze je uveden přepsaný rozhovor se členem skautské organizace v Klatovech bratrem Viktorem Krbcem.

1. Kdy ses stal skautem? Co tomu předcházelo, nebo co Tě k tomu vedlo? Proč ses rozhodl být skautem?

„Skautem jsem se stal v roce 1945, po 2. světové válce. V té době mi bylo 12 let a toužil jsem po kamarádství. Do skautského oddílu mě přivedl kamarád, který bydlel se mnou v ulici. On sám byl v oddíle již dříve a z jeho vyprávění jsem byl přesvědčen, že skauting to umožňuje.“

2. Které období skautingu považuješ ze svého hlediska za neaktivnější?

„Ta období byla čtyři. To první bylo v letech 1945 – 1949, kdy jsem skauting prožíval jako chlapec. To další bylo od roku 1968 do roku 1970. To jsem pracoval jako činovník střediska a také ve vedení oddílu. Třetím obdobím byla léta 1990 – 1993, kdy jsem zastával funkci vůdce oddílu a to poslední období trvá od roku 1993 dodnes, kdy jsem se stal členem klubu Kmene dospělých, oldskautů. Od roku 2004 jsem jeho vůdcem.“

3. Měl jsi, nebo stále máš, nějaký skautský vzor, který by ovlivnil Tvou práci ve skautingu?

„Vzorem byl můj družinový rádce, který skautoval již před válkou. Naučil mě mnoho zajímavostí ze skautské praxe, které mě doprovází celým životem. Bohužel on dnes již nežije.“

4. Jaké hodnoty jsou při výchově ve skautském oddíle pro Tebe nejdůležitější?

„Tady bych to shrnul velmi jednoduše. Máme skautský zákon a těchto deset bodů je nutné uplatňovat při výchově dětí.“

5. Které z nich jsi Ty sám předával dětem ve svém oddíle?

„Snažil jsem se, aby se děti naučily žít podle skautského zákona. Nejen jim ho vysvětlit, ale také jsem se snažil při skautské činnosti na družinových a oddílových schůzkách, na výpravách a v neposlední řadě na táborech prakticky předávat své zkušenosti, i když jsem se někdy setkal s problémy, které bylo nutné řešit.“

6. Myslíš si, že ty hodnoty, které ses snažil dětem v oddíle předat, mají svou aktuálnost i v současné době, pro dnešní skauty?

„Aktuálnost mají stále, ale zdá se mi, že dnešní děti jsou trochu jiné – žijeme v moderní době. Některé body v našem výchovném systému by se měly aktualizovat,

což se také děje. S dětmi v oddíle již nepracuji. Oddíl jsem předal v roce 1993. Nikdy však nezapomenu, jak jsem sám v oddíle tehdy život prožíval.“

7. Můžeš popsat, co bylo pro Tebe při výchově dětí ve skautském oddíle nejtěžší? Mohl by ses podělit o své zkušenosti s výchovou?

„Dnešní děti žijí volnějším způsobem, než jak jsme tenkrát žili my. Některé jsou neukázněné, což narušuje práci ostatním. Tehdy jsme byli výběrovou organizací. Kdo se nepřizpůsobil a neplnil své povinnosti, i když mu byla dána možnost nápravy, musel z oddílu odejít. Naše dnešní organizace je masová a má největší počet členů v republice a je založena na tzv. „volnočasových aktivitách“.“

8. Tak, jak vnímáš dnešní skauting a práci skautských oddílů, myslíš si, že skautská výchova dětí a mládeže se podobá té, kterou hlásali naši zakladatelé (A. B. Svojsík, R. B. Powell)? Pokud ne, v čem se podle Tebe liší?

„Bohužel musím konstatovat, že se liší. U některých oddílů ne, záleží však, jaký vůdce je vede. Všimám si, že v oddílech chybí družinový systém. Některé oddíly mají malý početní stav, aby družiny mohly existovat. Dále také vidím, že veškeré „dění“ se odehrává v klubovnách. Náš zakladatel přece hlásal návrat k přírodě. Na výpravy do přírody jsme chodili častěji, než dnešní některé oddíly.“

9. Která časová období byla pro skauting na Klatovsku klíčová a proč? A také, které skautské osobnosti vnímáš jako důležité pro rozvoj skautingu u nás v Klatovech?

„Jako klíčové vidím tyto okamžiky: založení skautingu v Klatovech v roce 1914, poválečné období, což byla první obnova skautingu v roce 1945, bohužel jen do roku 1949, druhé znovuoobnovení činnosti v roce 1968 a pak samozřejmě i tu třetí obnovu v roce 1989.“

Pro rozvoj skautingu u nás se v mých očích určitě zasloužili bratr Antonín Celerýn – Fousek, Zdeněk Kovářík – Akéla. Bohužel ani jeden z nich již nežije. Dále také ing. Karel Kunca, který dnes žije v Praze.“

10. Co Ti skauting dal pro Tvůj osobní život?

„Snažím se skautingem žít celý svůj život. Vzhledem k mému věku 82 let, stále pracuji jako vůdce klubu Oldskautů při středisku Královák Klatovy a také se zúčastňuji výprav do přírody, tradičně vždy každý čtvrtek. Za celé toto období od roku 1992 do roku 2014 jsme uskutečnili 1091 výprav a nachodili 12 795 km.“

11. Jsou skautské hodnoty a ideály, které jsi přijal v době své aktivní činnosti pro Tebe důležité i dnes, ve Tvém každodenním životě? Které nejvíce?

„Nejdůležitější pro mě je asi předávat své zkušenosti z mého skautského života dál mladým lidem. Myslím si, že důležitým momentem v životě vůbec je založení rodiny.“

Manželka je též skautka. Vychovali jsme 2 dcery ve skautském duchu, obě také skautovaly. Dále máme 4 vnoučata. Tři z nich také skautovali a jeden pravnuk je člen skautského oddílu.“

Příloha IV.

V této příloze je uveden přepsaný rozhovor se členem skautské organizace v Klatovech bratrem Janem Taušem – Džerym.

1. Kdy ses stal skautem? Co tomu předcházelo, nebo co Tě k tomu vedlo? Proč ses rozhodl být skautem?

„Do skauta jsem začal chodit v deseti letech, původně jen jako doplněk k pohybu. Skautská myšlenka mně byla známá z „foglarovek“, nepřipadala mi špatná, ale o co se skutečně jedná, jsem pochopil až během svého prvního roku v oddíle.“

2. Které období skautingu považuješ ze svého hlediska za nejaktivnější?

„Určitě začátky vedení oddílu a přípravy táborů na „vlastní pěst“ jako vedoucí.“

3. Měl jsi, nebo stále máš nějaký skautský vzor, který by ovlivnil Tvou práci ve skautingu?

„Asi nejvíce zkušeností do mých skautských začátků mi předal můj bývalý oddílový vedoucí Penny – Lubomír Pěknice. Časem jsem trochu poopravil své myšlenky a myslím, že žádný vyložený vzor nemám.“

4. Jaké hodnoty jsou při výchově ve skautském oddíle pro Tebe nejdůležitější?

„Kamarádství, vzájemná spolupráce dětí i dospělých. Samostatnost a znalosti, pro mě hlavně zdravotní.“

5. Které z nich Ty sám předáváš dětem ve svém oddíle?

„Snažím se celkově, ale tu zdravotní asi nejvíc.“

6. Můžeš popsat, co je pro Tebe při výchově dětí ve skautském oddíle nejtěžší? Mohl by ses podělit o své zkušenosti s výchovou?

„Nejtěžší je podle mého názoru motivovat mladší vedoucí, aby zůstali v oddíle a přidali se k vedení. Má zkušenost je zatím taková, že se nám to moc nedaří.“

7. Tak, jak vnímáš dnešní skauting a práci skautských oddílů, myslíš si, že skautská výchova dětí a mládeže se podobá té, kterou hlásali naši zakladatelé (A. B. Svojsík, R. B. Powell)? Pokud ne, v čem se podle Tebe liší?

„Myslím, že doba se změnila, činnost ve skautingu je pozměněná, duchovní rozměr zůstává, ochota pomoci a snaha být lepším člověkem je i dnes důležitá. Dovednosti jako orientovat se v mapě a umět rozdělat oheň je dnes pro někoho úsměvná a obtěžující, je pravda, že jsou dnes důležitější dovednosti, co by se měli děti naučit. Přesto každý člověk by měl mít alespoň elementární dovednosti našich předků, to je můj názor.“

Liší se podle mého i v pohledu rodičů a dětí na vedoucí. Nejsem si jist, zda rádce je stále viděn jako vzor a ten, kdo má být poslouchán za každé situace, dříve to tak určitě bylo.“

8. Která časová období byla pro skauting na Klatovsku klíčová a proč? A také, které skautské osobnosti vnímáš jako důležité pro rozvoj skautingu u nás v Klatovech?

„Dávnou historii, kdy Klatovy dle vzpomínek byly trochu revoltující přesně neznám. Samozřejmě vnímám klíčový rok 1989 a nadšení starších skautů, kteří nezahořkli a vydrželi čekat, když byli za totality perzekuováni. Byli tu pro ostatní a mohli zakládat opět fungující oddíly. Jmenovat někoho a zbytek opomenout není správné, každý, kdo se přidal, byl důležitý a důležitý je stále.“

9. Co Ti skauting dal pro Tvůj osobní život?

„Dal mi hlavně rodinu, díky skautům jsem nakonec poznal svoji manželku. Dal mi práci, ve které jsem spokojen. Na pohovoru vyšlo najevo, že manželka mého nadřízeného je skautka, která mě zná a doporučila mě. Dal mi vzpomínky a hezky strávený čas.“

10. Jsou skautské hodnoty a ideály pro Tebe důležité v každodenním životě? Které nejvíce?

„Odpověď na tuhle otázku bych asi nejlépe vyjádřil mottem, kterého se snažím držet: „Jít svou cestu s vědomím čistým“.“

Příloha V.

V této příloze je uveden přepsaný rozhovor s vůdkyní skautského střediska Královák v Klatovech sestrou Kateřinou Vágnerovou – Kačabou.

1. Kdy ses stala skautkou? Co Tě k tomu vedlo?

„Skautkou jsem se stala hned po posledním znovuoobnovení skautingu v roce 1989. Do oddílu jsem přišla s kamarádkou, jejíž otec – skaut, kamarádil s mým otcem.“

2. Které období skautingu považuješ ze svého hlediska za neaktivnější?

„Období odpovídající mému věku od 15-ti let do dneška, kdy je mně 33 let. To je období, kdy jsem pracovala na různých stupních vedení. Nejdříve družiny, pak oddílu v současné době střediska.“

3. Měla jsi, nebo stále máš, nějaký skautský vzor, který by ovlivnil Tvou práci ve skautingu?

„Vzory se měnily v průběhu různých etap, ale vždy nějaký byl. Při vedení družiny to byly spíše románové postavy družinových či oddílových vůdců. Zde mě jednoznačně ovlivnil svými knihami Jaroslav Foglar a Miloš Zapletal. Později to byli skuteční lidé, se kterými jsem přišla do styku, a přesvědčili mě svým osobním životem, že lze žít skutečný život v duchu morálních zásad skautingu. Takových lidí máme okolo sebe více, než bychom si vůbec pomysleli.“

4. Jaké hodnoty jsou při výchově ve skautském oddíle pro Tebe nejdůležitější?

„Určitě čest a pravda, pravdomluvnost, vzájemná důvěra na všech úrovních.“

5. Které z nich sama předáváš dětem ve svém oddíle?

„Snažím se předávat všechny tyto hodnoty.“

6. Myslíš si, že tyto hodnoty mají svou aktuálnost i v současné době?

„Jednoznačně. V dnešní době stejně jako ve všech dobách předchozích jsou pevné morální zásady klíčem ke šťastnému a svobodnému osobnímu životu každého z nás. Jsem přesvědčena, že život plný klamů a lží způsobuje ohromnou duševní nespokojenost, rozpor v sobě samém a v důsledku i různé nemoci způsobené stresem, vyčerpáním, psychickou nepohodou.“

7. Můžeš popsat, co je pro Tebe při výchově dětí ve skautském oddíle nejtěžší? Mohla by ses podělit o své zkušenosti s výchovou?

„Nejtěžší je nepropadnout syndromu vyhoření, a pokud se do něj člověk dostane, umět si pomoci. Výchovně pokládám za nejtěžší umět jasně vymezit hranici, které děti

v oddíle už nejsme schopni akceptovat. Není smyslem naší činnosti suplovat sociální zachytné organizace, jako jsou nízkoprahové kluby a centra.“

8. Tak, jak vnímáš dnešní skauting a práci skautských oddílů, myslíš si, že skautská výchova dětí a mládeže se podobá té, kterou hlásali naši zakladatelé (A. B. Svojsík, R. B. Powell)? Pokud ne, v čem se podle Tebe liší?

„Myslím, že to, co se změnilo, je symbolický rámeček. Dnes používáme jiná libreta k hrám, máme jiné náměty a možná používáme i více techniky při naší činnosti, nicméně myšlenky, postoje, pravidla, zásady, ale i osvědčené postupy a tradice se nezměnily. A to je vlastně důkaz toho, že skauting jako celek je velice nadčasová záležitost.“

9. Která časová období byla pro skauting na Klatovsku klíčová a proč? A také, které skautské osobnosti vnímáš jako důležité pro rozvoj skautingu u nás v Klatovech?

„Nejsem pamětník ani se příliš nezajímám o historii, takže ani nejsem ta, která by byla schopna posoudit vliv jakýchkoliv událostí a skutečností na následný vývoj organizace. Ale jako velice důležitá vnímám období zákazu skautské činnosti, tajné fungování oddílů a skupin hlásících se ke skautingu. Lidé, kteří z těchto uskupení vzešli, totiž následně výrazně ovlivnili tvář oddílů vznikajících a obnovených po pominutí zákazu. Jejich zkušenosti, osobní dramata, křivdy, ale také hrdinství, neústupnost, nadšení se promítli do prvních let činnosti obnovených oddílů.“

10. Co Ti skauting dal pro Tvůj osobní život?

„Skauting je v dospělosti už životním postojem. Je to stejné jako s vírou – buďto člověk je věřící nebo ne, stejně tak člověk je nebo není skaut. Těžko pak určovat, co mu tento životní postoj dal. Pevné hodnoty do života, jasné rozlišení dobra a zla, pokoru, otevřenost – vlastnosti důležité pro dosahování úspěchu v jakémkoliv oboru a odvětví lidské činnosti.“

11. Jsou skautské hodnoty a ideály pro Tebe důležité v každodenním životě? Které nejvíce?

„Stále za nejdůležitější hodnotu pokládám pravdivost: pravdivost nejen v mluvě, to, co nazýváme pravdomluvností, ale také pravdivost v činech. To, že člověk skutečně dělá to, o čem je přesvědčený, že je správné.“

Příloha VI.

V této příloze je uveden přepsaný rozhovor s bývalým vůdcem střediska „Královák“ v Klatovech bratrem Jaroslavem Hostašem – Centimem.

1. Kdy ses stal skautem? Co tomu předcházelo, nebo co Tě k tomu vedlo? Proč ses rozhodl být skautem?

„Moje první setkání se skautingem mi zprostředkovala maminka již v dětství. Sama byla skautkou, vyprávěla o něm a zpívala písničky. To na mě hodně zapůsobilo a rovněž četba dobrodružných knih od J. Verna, K. Maye, E. T. Setona. Vzbuzovalo to ve mně touhu po dobrodružství, poznávání přírody a hledání neznámého. To vše se odehrálo v době, kdy byl skauting podruhé zakázán, tedy v době vládnutí totalitního komunistického režimu a představa, že by opět mohl svobodně existovat, byla v nedohlednu. O to více mě představa velkých dobrodružství v přírodě přitahovala. Rovněž moje výchova, kdy jsem byl veden ke slušnosti, zodpovědnosti, plnění svých si svých povinností, byla vlastně skautská výchova, i když jsem to v té době nevěděl. Když v roce 1968 nastala situace a skauting byl podruhé obnoven, bylo mi jasné, že to chci zkusit: stát se skautem. Moje rozhodnutí bylo definitivní již po prvním setkání s lidmi, kteří zažili skauting před druhou světovou válkou tak i po ní. Skauty, kteří se nebáli založit nové skautské oddíly a začít vychovávat novou generaci skautů a předávat jim své zkušenosti a dovednosti. Do jednoho z nich jsem byl přijat. Byl to 1. oddíl Červený blesk. Tak začala moje skautská léta, ale pravým skautem jsem se cítil až po složení svého skautského slibu. To se stalo na konci táboření na Královské louce ve Vracovech u Plánice dne 19. července 1968.“

2. Které období skautingu považuješ ze svého hlediska za nejaktivnější?

„Moje nejaktivnější skautské období jsou dvě. Jednak to je doba mezi lety 1968 – 1970, kdy jsem skauting prožíval pod vedením svých oddílových vůdců. Učil se, byl jsem vychováván a poznával sílu kamarádství a bratrství. Byla to doba, kdy jsem každou volnou chvíli trávil v klubovně nebo na výletech. I když jsem si musel plnit své povinnosti, byla to doba bezstarostná. Druhé aktivní období začalo po třetí obnově skautingu, tedy v roce 1989. To jsem se okamžitě aktivně zapojil do obnovení oddílu a započal s vedením vlčat. Byla to náročná, zodpovědná a vyčerpávající práce. Byl jsem ale šťastný, že mohu předávat své zkušenosti další nové generaci skautů. Bylo to období, kdy já jsem vytvářel obsah schůzek, vymýšlel trasy výprav, připravoval tábory a nesl část odpovědnosti na jejich výchově. Bylo to naplnění mého skautského poslání.“

3. Měl jsi, nebo stále máš, nějaký skautský vzor, který by ovlivnil Tvou práci ve skautingu?

„Skautských vzorů jsem měl a mám celou řadu. Především to byli naši vedoucí Richard Majer, Stanislav Šťastný ze 4. oddílu Šipka, kde jsem od podzimu 1968

skautoval. Nemohu ale opomenout celou řadu dalších klatovských skautů jako Lubomír Pěknice – Penny, Václav Kučera, Viktor Krbec, Karel Kunca, Zdeněk Kovářík, Václav Sedlák. Každý z nich mě něčemu naučil. Ovlivněn jsem byl i četbou knížek Jaroslava Foglara.“

4. Jaké hodnoty jsou při výchově ve skautském oddíle pro Tebe nejdůležitější?

„Skaut nabízí jedinečné hodnoty, které jsou obsaženy ve skautském desateru. Určitě mezi ně, pro mě nejdůležitější, patří kamarádství, úcta a pomoc druhým, plnění si povinností a činit tak, abych se za své jednání nikdy nestyděl.“

5. Které z nich jsi Ty sám předával dětem ve svém oddíle?

„V oddíle s dětmi je vždy nejdůležitější jít jim příkladem. Velký důraz jsem kladl na pravidla chování a čestného jednání. Aby si navzájem pomáhali a byly dobrými kamarády. S ohledem na věk vlčat, to je 6 – 10 let, to bylo především formou her a plnění nejrůznějších úkolů.“

6. Myslíš si, že tyto hodnoty mají svou aktuálnost i v současné době?

„Rozhodně jsem přesvědčen, že všechny hodnoty skautské výchovy, pravidla a zákony, kterými se řídíme, mají svoji platnost i v dnešní době. Ať se vezme jakýkoli bod skautského zákona, neztratil nic na svoji platnosti.“

7. Můžeš popsat, co bylo pro Tebe při výchově dětí ve skautském oddíle nejtěžší? Mohl by ses podělit o své zkušenosti s výchovou?

„Nejtěžší bylo stmelit tak rozdílné povahy dětí do pevného kolektivu a přitom ponechat každému jeho individualitu. Ukázat jim, že dobrý kolektiv může fungovat jen tehdy, když se budou všichni navzájem respektovat, budou dodržovat pravidla a nebudou se snažit lhát a podvádět. To znamenalo, že do her a soutěží byl velmi často vložen prvek, kdy výkon jednotlivce nebyl tak důležitý jako výkon celé družinky. Velmi důležité je rozdělení dětí do družinek tak, aby v každé byli silní jedinci i ti slabší. Družinky mezi sebou soutěžily celý rok a bylo na každé z nich, jak se vypořádají se svým nejslabším členem, aniž by porušila pravidla. Důležitým článkem této výchovy bylo bodování jednotlivců. Bylo na každém, jak se budou snažit získat body za své chování, výkony, znalosti a dovednosti ze soutěží a her. Každý měsíc se bodování vyhodnotilo a vítěz získal žetony, které pak zužitkoval při hrách na letním táboře.“

8. Tak jak vnímáš dnešní skauting a práci skautských oddílů, myslíš si, že skautská výchova dětí a mládeže se podobá té, kterou hlásali naši zakladatelé (A. B. Svojsík, R. B. Powell)? Pokud ne, v čem se podle Tebe liší?

„Na tuto otázku je těžká odpověď. Skautská výchova se určitě odlišuje od té, kterou prováděl zakladatel světového i našeho skautingu. Dříve to byla přísná podřízenost

vedoucím a hraničilo to s vojenským drilem. Příkladem může být i to, že se na různých přehlídkách pochodovalo v útvarech a zpívalo. To se dnes již neděje. Také výcvik na to, jak žít a přežít v přírodě se dnes až na výjimky neprovádí. Dnes jsou oddíly více zaměřeny na ochranu přírody, nebo se přiklání k určitým sportům, moderním technologiím a dalším aktivitám. Co se týká hodnot, kterými se skauti řídí, ty v podstatě zůstaly a jsou pilíři skautského hnutí. Důležité po celou dobu trvání skautingu je, že se nezabývá politikou, je nestranný. Skauting se přirozeně musí vyvíjet tak, jak se vyvíjí okolí, ve kterém funguje.“

9. Která časová období byla pro skauting na Klatovsku klíčová a proč? A také, které skautské osobnosti vnímáš jako důležité pro rozvoj skautingu u nás v Klatovech?

„Asi velmi důležitým obdobím byl rok 1968. Ne snad proto, že jsem začal skautovat, ale kdyby tehdy nedošlo k obnovení skautingu, tak by nevznikla nová generace skautů. Tito skauti pak v roce 1989 dokázali rychle reagovat a obnovit činnost. Kdyby nebylo období skautingu v letech 1968 – 1970, vznikl by velký generační odstup a to by pro obnovu v roce 1989 mohl být daleko větší problém. Asi nejdůležitější osobností pro rozvoj skautingu na Klatovsku byl profesor klatovského gymnázia František Nachtman, který zde založil první skautský oddíl. Nemalou zásluhu na rozvoji skautingu u nás měla i přednáška profesora A. B. Svojsíka, která se uskutečnila v roce 1914. Další důležité lidi pro rozvoj skautingu v Klatovech jsem popsal již v otázce svých vzorů. Určitě bych ale ještě chtěl vyzdvihnout jména Miloslava Maška, Karla Klimenta, Jaroslava Kortuse a Karla Orlíčka.“

10. Co Ti skauting dal pro Tvůj osobní život?

„Skauting mi dal hodně celoživotních kamarádů, naučil mě být samostatným a rozhodným. Naučil mě samostatně myslet a jednat. Naučil mě nebát se ničeho a nikoho. Dal mi i to, že můžu žít s krásnými vzpomínkami na mládí, které jsem ve skautu prožil.“

11. Jsou skautské hodnoty a ideály, které jsi přijal v době své aktivní činnosti pro Tebe důležité i dnes, ve Tvém každodenním životě? Které nejvíce?

„Neumím rozlišit, které skautské hodnoty a ideály jsou dnes pro mě nejdůležitější. Vnímám to jako celek skautské výchovy. Tím se řídím a praktikuji v každodenním životě. U skautského zákona se nedá říci, který z bodů je nejdůležitější a který méně. Je to naprosto vyrovnaný soupis zásad, které by měl naplňovat každý slušný člověk.“

Příloha VII.

V této příloze je uveden přepsaný rozhovor s bývalou vůdkyní klatovského skautského oddílu Evou Hružovou.

1. Kdy ses stala skautkou? Co tomu předcházelo, nebo co Tě k tomu vedlo? Proč ses rozhodla být skautkou?

„Od babičky mé kamarádky jsem si půjčovala ke čtení staré knihy z půdy a dostaly se mi do ruky také „foglarovky“. Když na jaře roku 1968 nám naše třídní učitelka Drahuše Hostýnková vyprávěla, jak v mládí skautovala a také, že budou v Klatovech vznikat skautské oddíly, hned mě to chytlo. Lákalo mě prožít něco podobného, o čem jsem četla. Dříve o prázdninách jsem jezdila na tehdejší tábory ROH, což byly kolosy i s dvěma sty dětmi a s celkem nudným programem. Takže jsem se s dalšími dvěma spolužačkami a s mojí sestrou přihlásily a šly na první schůzku.“

2. Které období skautingu považuješ ze svého hlediska za nejaktivnější?

„Pro mě nejaktivnějším obdobím byl právě rok 1968 – 1970. V té době jsme prožívali velký pocit svobody a pak zklamání z okupace. Pak také vědomí, že už dlouho nebudeme moct jako skautky fungovat, nás drželo v takovém semknutí, nejvíc jsem to pociťovala na táborech a na Lesní škole. Poslední rok jsem převzala po Janě Fíkové vedení 1. dívčího oddílu.“

3. Měla jsi, nebo stále máš, nějaký skautský vzor, který by ovlivnil Tvou práci ve skautingu?

„Nejvíce jsem byla ovlivněna svou první oddílovou vůdkyní – Janou Fíkovou. Velkým vzorem pro mě byla sestra Anna Marková – psychologka z Brna, která byla naše lektorka na Lesní škole v Rájově u Mariánských Lázní. Dokázala nás nadchnout pro skautství.“

4. Jaké hodnoty jsou při výchově ve skautském oddíle pro Tebe nejdůležitější?

„Hodnoty, které považuji za nejdůležitější, jsou pomáhat potřebným, zodpovědnost za svoje jednání, zodpovědnost za druhé, v oddíle, kde jsou děti v širším věkovém rozmezí, pomáhat těm mladším a méně schopným, výchova k ochraně přírody, vlastenectví.“

5. Které z nich jsi Ty sama předávala dětem ve svém oddíle?

„Vlastně to samé. Celý skautský zákon v praxi.“

6. Myslíš si, že ty hodnoty, které ses snažila dětem v oddíle předat, mají svou aktuálnost i v současné době, pro dnešní skauty?

„Zvláště v dnešní době, kdy všemu vládou hlavně peníze, pokřivené hodnoty, kdo dělá dobré skutky, je spíš považován za „divného“, myslím, že je třeba skautskou výchovou působit na děti a to co možná nejdříve již od těch nejmenších, aby v nich to dobré zakořenilo, aby jim ty dobré skutky přišly zcela samozřejmé. Zároveň si ale myslím, že je to čím dál těžší.“

7. Můžeš popsat, co bylo pro Tebe při výchově dětí ve skautském oddíle nejtěžší? Mohla by ses podělit o své zkušenosti s výchovou?

„Když jsem měla svůj oddíl, nejdříve jsem vedla světlušky. Pracovalo se mi s nimi dobře, byly poddajné. Občas některá „odpadla“, ale zdravé jádro oddílu zůstalo. Když pak vyrůstaly, některé se začaly věnovat jiným, pro ně atraktivnějším, činnostem, jako jsou tanečky, mažoretky atd. Myslím, že to bylo i vlivem rodičů, to mi pak bylo docela líto. Ale pořád v oddíle zůstávala děvčata, která tvořila to nejpevnější jádro, ta pak postupně přebírala funkci rádkyň a nakonec i vůdkyň oddílu, a to mi zase dělalo velkou radost.“

8. Tak, jak vnímáš dnešní skauting a práci skautských oddílů, myslíš si, že skautská výchova dětí a mládeže se podobá té, kterou hlásali naši zakladatelé (A. B. Svojsík, R. B. Powell)? Pokud ne, v čem se podle Tebe liší?

„Dnešní výchova v oddílech se zákonitě přizpůsobuje době. Samozřejmě, že základ – skautské ideály, zákon a slib by měly platit stále, ale aby skauting přilákal mladé lidi, musí jim nabídnout nové zážitkové aktivity, které dnešní děti lákají. Dnešní děti jsou samostatnější, dříve dospívají, ale myslím, že stále uznávají hodnoty jako je přátelství, pocit soudržnosti ve skupině lidí podobného smýšlení, touží po uznání od ostatních.“

9. Která časová období byla pro skauting na Klatovsku klíčová a proč? A také, které skautské osobnosti vnímáš jako důležité pro rozvoj skautingu u nás v Klatovech?

„Za klíčový považuji právě rok 1968, protože dával naději a po 21. srpnu nás ještě více semknul. Přátelství z té doby mi zůstala dodnes. Jako osobnosti klatovského skautingu vnímám vlastně téměř všechny dnešní oldskauty, kteří nám v době své aktivní činnosti dokázali předat to nejdůležitější a tak nás vlastně připravili na to, že jsme pak dokázali - a hlavně chtěli – obnovit činnost skautských oddílů v Klatovech.“

10. Co Ti skauting dal pro Tvůj osobní život?

„Zážitky, vzpomínky, přátelství, pocit, že dokážu přemoci sama sebe, například při splnění „Tří orlích per“. Určitě také lásku k přírodě, umění naslouchat druhým, komunikativnost. Jsem ráda, že jsem to vše mohla prožít. Stále hraji hru na „Pollyanu“,

kteřou nás naučila sestra Anička – snažit se najít i na špatných věcech vždy alespoň něco dobrého.“

11. Jsou skautské hodnoty a ideály, které jsi přijala v době své aktivní činnosti pro Tebe důležité i dnes, ve Tvém každodenním životě? Které nejvíce?

„Jsou pro mě stále důležité, i když jsem skončila aktivní činnost v oddíle, stále se cítím být skautkou. Stále se snažím pomáhat, být alespoň něčím prospěšná druhým. Splnit si svůj jeden dobrý skutek denně, a také plním to, co jsem slibovala, když jsem skládala skautský slib. Možná to zní pro mnohé dnes trochu vznešeně, ale je to tak!“

Abstrakt

VÁCLAVÍČKOVÁ, D. *100 let skautingu na Klatovsku*. Klatovy, 2016. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.

Bakalářská práce se zaměřuje na vývoj skautingu na Klatovsku. V úvodní části seznamuje s teorií skautingu, s jeho základními ideovými pilíři jako jsou základní principy skautingu, skautský slib a zákon. Dále se věnuje historii jak světového, tak i českého skautingu. Rozsáhleji je popsán vývoj skautského hnutí na Klatovsku s ohledem na všechna období, kdy byla tato organizace zakázána.

V závěru práce se pokouší na základě rozhovorů, uskutečněných se skautskými klatovskými činovníky, zjistit zda skautské ideály a hodnoty, které nám zanechali naši předci, mají svou aktuálnost pro děti a mládež i v dnešní době. Zdali skautská výchova na Klatovsku prošla nějakou zásadní proměnou od doby založení skautského hnutí po dnešní dobu.

Klíčová slova

skauting, historie skautingu, světový skauting, český skauting, skautské hnutí na Klatovsku, skautský slib, skautský zákon, základní principy skautingu, skautské hodnoty, skautské ideály.

Abstract

Václavíčková, D. 100 years of scouting in the region of Klatovy. Klatovy, 2016. Bachelor's work. The University of South Bohemia in České Budějovice. The Faculty of Theology. Pedagogy department.

Supervisor: PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.

The bachelor's work is focused on the development of Scouting in the region of Klatovy. In the first part there is introduced the theory of Scouting, with its basic ideological pillars such as the basic principles of Scouting, the Scout promise and law. It also discusses the history of the world scouting and Czech scouting. Extensively it describes the development of the Scout Movement in the region of Klatovy with respect to all periods when the organization was banned.

The end of the work attempts to find out, on the basis of interviews carried out with Scout officials in Klatovy, whether the Scout ideals and values that we inherited have their topicality for children and youth even today. Whether scouting education in the region of Klatovy has undergone a major transformation since the founding of the Scout movement up to the present days.

Keywords

Scouting, scouting history, World Scouting, Czech Scouting, the Scout movement in the region of Klatovy, Scout promise, Scout law, basic principles of Scouting, the Scout values, scout ideals.